

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 19.111.

Z vprašanjem alkoholizma se ne utegnemo ukvarjati...

Če stalno bereš naše časopise, veš, da je poštenost med nami Slovenci po vojni hudo popustila. Tatvine, vlomi, sleparstva, uboji, umori, roparski umori polnijo stolpce časopisa in kličejo po odpravi. V mnogih naprednih državah taka vprašanja resno preučujejo in skušajo zavezati zlo. Mnoge države so na podlagi zbranih podatkov ugotovile, da je osnovno jedro zločinškega nagnjenja v alkoholizmu. Pijanec je manj vreden človek in pijanska manjvrednost se prenaša tudi na potomce. Da pokažemo, kako nujno potrebna je pri nas borba proti alkoholizmu, naj navedemo samo nekaj ugotovitev iz nedavnega predavanja ljubljanskega strokovnega učitelja g. Vojka Jagodiča.

G. Jagodič je predaval o razširjenosti in vplivu alkohola na slovensko mladino. Njegovi podatki se nanašajo na 95 odstotkov mladine, ki je v l. 1936.-37. obiskovala osnovne, meščanske in srednje šole, to je na 192.611 učencev in učenk. Ugotovil je, da je od teh uživalo alkohol 129.061 ali 67 odstotkov, kar pomeni, da je bodočnost slovenskega naroda zelo žalostna. Uživanje alkohola pa je med podeželsko mladino mnogo bolj razširjeno kakor med mestno. Razume se tudi, da pije alkohol zlasti mladina v vinorodnih krajih, kjer je po podatkih g. Jagodiča skoraj 86 odstotkov mladine podvržena alkoholu.

Po istih podatkih je v vinorodnih krajih mnogo več manj nadarjenih otrok kakor pa

v nevinorodnih. V vinorodnih krajih je manj nadarjen že vsak peti deček in manj nadarjena vsaka peta deklica, v polvinorodnih krajih vsak sedmi deček in vsaka dvanaajsta deklica, a v nevinorodnih krajih le vsak dvanaajsti deček in vsaka dvajseta deklica. Že tu se vidi strahoten vpliv alkohola. Kažejo pa ti podatki tudi, da je manj nadarjenih več dečkov kakor deklic, ker je pač, kakor je navajal g. Jagodič, alkoholizem med dečki bolj razširjen kakor med deklicami. V vinorodnih krajih morajo otroci po dvakrat ali celo trikrat ponavljati razred. Naj še omenimo, da je 78 odstotkov gojencev zavoda za vzgojanje in poplajevanje mladoletnikov iz vinorodnih krajev, da je ponekod med nosečimi materami uživanje alkohola zelo razširjeno in da marsikje še dojenčkom dajejo vino in žganje.

To je samo nekaj podatkov iz predavanja, katerega ugotovitve nas morajo resno zaskrbeti, če nam je pri srcu bodočnost našega slovenskega naroda. Pri nas se vse preveč politizira in se načenjajo vprašanja, katerih ozadja so največkrat samoljubnost, a za vprašanja narodovega zdravja in narodove poštenosti kakor tudi za vprašanja narodovega blagostanja ni časa. Učitelstvo, duhovščina in društva brez razlike bi se morala predvsem lotiti z največjo odločnostjo borbe proti zastrupljanju mladine z alkoholom. Treba je storiti vse, dokler je še čas.

Kdo in kako dobi podporo za onemoglost in starost

»Službene Novine« od 9. t. m. objavljajo pravilnik o ustanovitvi in rabi podpornega sklada za onemoglost in starost pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Iz sklada, ki se s tem pravilnikom ustanavlja, bo dajal osrednji urad v Zagrebu že od 1. decembra letos dalje podpore (v razmerju z zaslužkom od 60 do 300 dinarjev mesečno) onemoglim in ostarelim delavcem, ki se bodo prijavili za te podpore. Rodbinski člani nimajo pravice do podpor iz tega sklada. Obrazec za prijave je izdelal osrednji urad in bo brezplačno prizadetim na razpolago.

Prijavo za podporo iz podpornega sklada za onemoglost in starost morejo vložiti osebno delavci in delavke, ki so starejši od 21 let, onemogli in so bili po 1. juliju l. 1925. zavarovani pri osrednjem uradu za primer bolezni najmanj 250 tednov, zatem delavci in delavke, ki so dovršili 70 let in so bili pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev zavarovan od 1. julija l. 1925. za bolezen najmanj 500 tednov. Vsi onemogli in stari delavci morajo dokazati, da so siromašni in navezani le na podporo ter nimajo pravice do pokojnine, o kateri govori drugi odstavek člena 4. zakona o zavarovanju delavcev. Dalje morajo dokazati, da nimajo rente po zakonu o zavarovanju delavcev za primer onemoglosti, starosti in smrti, niti rente za pri-

mer nesreče, večje od podpore, ki mu pripada po pravilniku o ustanovitvi in rabi podpornega sklada za onemoglost in starost. Poleg tega morajo prosilci dokazati, da niso bili uslužbenci (nameščenci), ki so ali pa bi bili obvezani na pokojninsko zavarovanje, za katere je po novem finančnem zakonu dana možnost ustanovitve posebnega podpornega sklada.

Vse prijave morajo prizadeti predložiti

Prodaja živine iz Slovenije na Reki ne bo priporočljiva

Na Reko so prispeli zastopniki zavoda za pospeševanje trgovine s tujino iz Beograda, da uredi prodajo naše živine na Reki. Na Reki naj bi se osnovala osrednja razpečevalnica goveje živine za vso Italijo. Tak način prodaje je uvedla že Madžarska in ga želi uvesti tudi Rumunija. Pogajanja naših odposlancev z italijanskimi bodo, kakor zatrjujejo, uspešno zaključena.

Vprašanje pa je, ali je dobro, če se vsa prodaja živine iz naše države vrši na Reki. Slovenija in velik del savske banovine imajo kupce v Julijski krajini in pa tudi v Severni

najkasneje do 1. julija letos tistemu okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev ali zasebni društveni bolniški blagajni, kjer so bili v času uveljavljenja te uredbe prijavljeni v zavarovanje. Če pri tem uradu niso bili zavarovani niti štiri tedne, morajo prijavo vložiti v tistem uradu, kjer so bili pred tem zavarovani vsaj štiri tedne. Kdor se ne prijavi do 1. julija, ne bo vpoštevan.

Za onemogle po členu 66. zakona o zavarovanju delavcev je smatrati tiste delavce, ki zaradi bolezni, starosti ali raznih napak ne morejo izvrševati dela, kakor bi ga sicer po svojih močeh in sposobnosti, glede na svojo izobrazbo in dosedanji svoj poklic, in ki ne zaslužijo niti tretjino tistega, kar zaslužijo zdravi delavci iste vrste dela in z enako izobrazbo in v istem kraju.

Prosilca je smatrati za siromašnega takrat, kadar nima nobenega premoženja, ali če ima majhno imetje, od katerega pa se ne more vzdrževati. Prosilca se sme prijaviti, če nima sorodnikov, ki so ga dolžni vzdrževati po določilih državlanskega zakona, ali če jih ima, pa so ti sorodniki tako siromašni, da ga ne morejo vzdrževati.

To siromašnost in navezanost na podporo bodo morali prosilci dokazati s potrdili občine, kjer žive, o njihovem premoženjskem stanju in o premoženjskih razmerah njihovih sorodnikov, ki so dolžni, da jih vzdržujejo po določilih državlanskega zakona.

Vse rubrike v prijavi je treba izpolniti natančno, z resničnimi navedbami in čitljivo, kakor so postavljena vprašanja. Priporoča se izpisovanje teh rubrik s pisalnim strojem, če je to mogoče.

Prijave je treba poslati po možnosti priporočeno s pošto ali pa osebno izročiti pristojnemu okrožnemu uradu ali bolniški blagajni v sedežu urada, izpostavi ali poverjenstvu. Priložiti je treba prijavi dokazilo o istovetnosti prosilca, in sicer: krstni list (lahko tudi izpisek iz župnijske knjige), ali poročni list (izpisek iz župnijske knjige), ali železniško legitimacijo, ali policijsko izkaznico, ali potni list, ali vojaško knjižico, ali domovnico, ali potrdilo o državljanstvu.

Dalje mora biti priloženo prijavi potrdilo od občine, kjer biva, o premoženjskih razmerah prosilca in vseh njegovih sorodnikov, ki so dolžni prosilca vzdrževati po določilih državlanskega zakona. Ta potrdila občine so prosta kolkovine. Priporoča pa se, da prosilci prilože na primer potrdila delodajalcev o zaposlitvi, morebitna zdravniška potrdila o zdravju in druga dokazila, ki potrjujejo njihove navedbe v prijavi.

Italiji, ki sta za naš uvoz ugodnejši kakor Reka. V teh krajih imajo naši trgovci že stalne odjemalce, ki bi jih morali zdaj izgubiti, če se osredotoči ves naš izvoz na Reko. Prav bi bilo, da se na Reki sam uredi trg za našo živino iz krajev, ki jim je Reka v prevoznih in drugih ozirih priročnejša. Pri tem bo seveda med drugim treba tudi upoštevati, da nam bo na Reki močno konkurirala Madžarska. Vsekako pametno bi bilo, da se ne usmerja na Reko izvoz naše živine iz krajev, ki lahko dosežejo boljše cene na drugih italijanskih tržiščih.

Preveč kmečkih delavcev se izseljuje

Slovenske gorice, aprila.

V zadnjem času je šlo in te dni še pojde mnogo kmečkih delavcev na delo v tujino, predvsem v Nemčijo. Številni izmed teh so brezposelni siromaki, odnosno kočarski sinovi in hčerke. Največ teh sezonskih delavcev je iz Prekmurja, Apačke kotline in Slovenskih goric.

Kakor pa zdaj kaže, je ostalo doma premalo pridnih rok. Pri prvem pomladnem delu na polju in v vinogradih se je zelo občutilo pomanjkanje potrebnih delavskih moči. Kaže, da ne bo zlahka nadomestiti delavcev, ki so zapustili domačo grudo. Po mnogih prekmurskih vaseh je šla tretjina mladih ljudi Lahko rečemo, da so šli skoro vsi boljši mladi delavci, ostali pa so doma le starši in nedorasli otroci.

Takemu pretiranemu izseljevanju bo treba posvečati več pozornosti. Poiskati je treba sredstva, da bo lahko ostajala mladina doma in lahko doma dobila delo. Seveda je rešitev tega vprašanja težavna, vsaj za tiste delavce, ki so v resnici siromašni. Lažje je to pri tistih, ki imajo doma dovolj zemlje. Za take primere nastaja posebno vprašanje, kako pravilno izrabiti zemljo, da bo dala dovolj kruha celotnim družinam. Potrebno bi bilo več kmetijskega pouka in umnega gospodarjenja. Na ta način bi se zaustavilo izseljevanje one kmečke mladine, ki ji ni treba zaradi pomanjkanja iskati zaslužka v tujini. Tiste pa, ki so zaslužka res potrebni, naj bi zaposlila država na svojih veleposestvih in jih boje plačala kakor doslej.

Politični pregled

Italijanski zunanji minister grof Ciano in angleški poslanik v Rimu Perth sta v soboto

podpisala sporazum med Italijo in Anglijo,

ki bo takoj uveljavljen, kakor hitro bo Italija odpoklicala svoje prostovoljce iz Španije, ker je čimprejšnja ureditev španskega vprašanja glavni pogoj Anglije za sporazum. Sporazum se tiče predvsem ureditve vprašanj, ki se nanašajo na kolonije. Priznava tudi Abesinijo Italiji. Vsekako pomeni sporazum precejšnje pomirjenje med obema državama, hkratu pa tudi popustitev evropske napetosti.

Na španskih bojiščih so frankovci spet napredovali in je

Francova vojska prodrla do Sredozemskega morja.

Zavzela je važni pristanišči Vinaroz in Benicarlo ter pretrgala zvezo med Barcelono in Valencijo na kopnem. Pri Tortosi pa je odpor republikanskih čet čedalje večji, ker so republikanske čete dobile ojačenja, vendar

so tudi tu kljub junaški borbi republikancev frankovci nekoliko napredovali in dosegli predmestja Tortose. Položaj na madridskem bojišču ni bistveno izpremenjen.

Drugačne pa so razmere na kitajskih bojiščih.

Japonska vojska se le s težavo upira kitajskemu navalu v južnem Šantungu

V torek so Kitajci po hudih bojih zavzeli mesto Hangčuang in se strahovito maščevali nad Japonci, ki imajo ogromne izgube. Le manjšim oddelkom japonske vojske se je posrečilo umakniti se proti Lingčengu, ki pa je že tudi ogrožen. Japonci so v torek znova čisto nepričakovano napadli z letali Kanton. Bombardirali pa niso samo vojaških zgradb, temveč tudi šole in samostane. Divjaško pobijanje civilnega prebivalstva razburja vso Kitajsko — V Moskvi se muči posebno kitajsko odposlanstvo in se pogaja za dobavo orožja in municije.

Iz Bukarešte javljajo, da je bil

voditelj Železne garde Codrean aretiran

Hkratu s njim so prišli tudi okoli 200 prejejenih mu poveljnikov legij Železne garde, ki pa je bila sicer že nedavno razpuščena. Codreanu in njegovi Železni gardi očitajo, da

je pripravljala vstajo v Rumuniji. Pri aretirancih so našli tudi mnogo orožja in municije.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: debeli voli po 4.25 do 5.25, poldebili voli po 3.75 do 4.25, plemenski voli po 4.50 do 5.75, biki za klanje po 3.50 do 4.50, klavne krave debele po 4 do 4.80, plemenske krave po 4 do 5, krave klobasarice po 2.50 do 3.10, molzne krave po 4 do 5, breje krave po 3.50 do 4, mlada živina po 4.25 do 5.25, teleta po 5 do 7 din. Mesne cene: volovsko meso L 10 do 12, II 8 do 10, meso bikov, krav in telic 6 do 12, telečje meso L 10 do 14, II 8 do 10, svinjsko meso sveže 10 do 14 din.

SVINJE. Na seimu v Zagorju so bili prasci, okoli 8 tednov stari, po 120 do 150 din za rilec. V Turnišču pa so se trgovali za kg žive teže pršutarji po 6 do 7 din.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 19. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 24.08 do 24.22 din;
1 nemško marko za 17.39 do 17.52 din;
1 angleški funt za 215.59 do 217.65 din;
1 ameriški dolar za 42.80 do 43.16 din;
100 francoskih frankov za 136.27 do 137.71 din;
100 češkoslovaških kron za 151.14 do 152.24 din;

100 italijanskih lir za 226.19 do 229.28 din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 483 din. Avstrijski šilingi so bili v ljubljanskem zasebnem kliringu po 870 din, nemški klirinški čeki pa po 14.50 din.

Sejmi

25. aprila: Sv. Lenart v Slov. goricah, Vače, Vojnik, Beltinci, Bučka, Dobova pri Brežicah, Dol pri Hrastniku, Grosuplje, Kostričnica, Mozelj, Oplotnica, Vuzenica;
26. aprila: Kozje, Semič, Bušča vas, Metlika;
27. aprila: Vransko, Lukovica, Vesela gora, Draškovec;
30. aprila: Veliki Gaber

Frank Froest:

Neznanka s tancico

Kriminalni roman.

»Ladi Helena ima nekoliko čudaški značaj. Bržkone ni vedela, kaj naj stori, ko se je Grell spet vrnil v sobo. Ta je napačno razumel ves položaj in se je tiho umaknil v prepričanju, da je umor izvršila Helena. Ker je z roko še držala bodalo nad umorjencem, je razumljivo, da je Grell tako mislil. Helena je potem šla domov, a Grell je na licu mesta sklenil izginiti, da bi sum naperil proti sebi in tako Heleno rešil.«

»To vse se čuje čisto verjetno,« je menil sir Hilary, toda...«

»Seveda lahko vse te domneve padejo v vodo. Prepričati pa se moramo, koliko je resnice na tej domnevi,« je rekel Foyle.

XXXI. POGLAVJE

Ko je Foyle na kriminalni policiji malo prebrskal pošto in si dal poročati zadnje dogodke, se je odpravil za Greenom v Manchester Row in dal poklicati knežno Petrovsko.

To so morali zbuditi iz globokega spanja, kar jo je že nekoliko spravilo iz ravnotežja. Povedli so jo v isto sobo, v kateri se je bil izvršil pogovor s Grellom. Tu sta sedla Foyle in Green za mizo, a njima nasproti so postavili stol za Petrovsko.

»Prosim, izvolite sedeti,« je začel Foyle vljudno. »Zal mi je, da smo vas morali poklicati tako pozno, toda ni šlo drugače.«

Petrovska je preže opazovala oba uradnika, vendar se ji ni posrečilo, da bi videla njuna obraza, ker sta bila v senci, med tem

ko je kričeča svetloba svetilke jasno osvetljevala njen obraz.

»O, prosim, prosim!« je odvrnila s prisljerno vedrim glasom. »Kaj pa želite od mene?«

»Rad bi vam zastavil nekaj vprašanj, na katera vam pa ni treba odgovoriti, če ne marate.«

»Samo vprašajte,« je menila. »Kakšna so ta vprašanja?«

»Ali še zmerom tajite, da ste bili na večer umora v Grellovi hiši? Moram vam povedati, da sta Abramovič in gospod Grell izjavila nasprotno.«

»Potem tudi jaz več ne tajim,« je rekla smehljaje se in zamahnila s svojo belo, s prstani okrašeno roko.

»Ali niste prišli tja s svojim soprogom Goldenburgom? Ali ni šlo za neka nisma, ki naj bi jih vi pribavila gospodu Grellu?«

»Da, res je bilo tako.«

»Gospod Grell je šel iz sobe in med njegovo odsotnostjo je nastal med vami in vašim soprogom prepir?«

Knežna je skrčila na mizi počivajočo roko v pest in jo potem malomarno vzdignila kvišku, da bi opazovala svoje nohte. »O, ne,« je mirno odvrnila. »Zmerom sva bila najboljša prijateljca.«

Foyle se je sklonil čez mizo in jo prijel za zapestje, pri čemer ji je pogledal naravnost v oči. »Vedite, da ste zapustili prstne

odtiske na ročaju bodala, s katerim ste zabodli moža,« je rekel z ostrim naglasom.

Petrovska se je zgrozila in mu je hotela izmakniti roko, toda Foyle ni izpustil njene zapestja. Krčevita napetost njenih živcev je nenadno popustila. Za nekaj sekund je izgubila ravnotežje in se je borila z njim, da bi se osvobodila. Njegove strastno se bliškajoče oči so plamtele v njene, kakor bi bile znale brati na dnu njene duše.

»Ni res!« je zakričala vsa razburjena. »Ni mojih prstnih odtiskov na ročaju bodala, saj sem imela na rokah rokavice... Oh, moj Bog!«

Uradnikovi prsti so popustili. Rusinja je zastrmela vanj s široko odprtimi prestrašenimi očmi... Greenovo pero je škrtalo po papirju.

Foyle je bil prvi, ki je prekinil molk. »To zadostuje,« je rekel mrzlo. »Green, ali ste vse zapisali? Obtožili vas bomo torej umora lastnega soproga, gospa Goldenburgova...«

Blazen smeh ga je prekinil. Rusinja je zamahnila z rokama v zrak in se zrušila.

Vso noč sta Foyle in Green sedela v pisarni drug nasproti drugemu, dokler rista končala vsega dela.

Foyle je odvrnil cigaretni ogorek in pogledal na uro. »Zadosti je, Green,« je rekel. »Ali ni nekdo potrkal?«

V tistem trenutku je eden izmed policijskih uradnikov odprl vrata, in še preden je mogel spregovoriti kakšno besedo, je stopila vitka postava mimo njega v sobo. Green je vstal s stola in vtaknil svojo kratko pipo v žep. Prav tako se je vzdignil Foyle. Lady Helena je stopila vsa bleda in zmedena k

Drobne vesti

Znaten izvoz naše turščice zaradi slabe letine v Argentini. Letos je postala največja kupovalka naše turščice Anglija. Prav tako obstoji možnost izvoza po dobrih cenah tudi v ostale države Zapadne Evrope. To veliko povpraševanje po turščici je posledica slabe letine v Argentini. Pravkar objavlja argentinsko kmetijsko ministrstvo podatke o letošnji letini turščice v Argentini, po katerih je znašal letošnji pridelek le 4.50 milijona ton, med tem ko je dosegel lani 9.14 milijona ton.

V Nemčijo in Avstrijo je šlo v februarju nad 41 odstotkov vsega našega izvoza. Podatki naše trgovine s pozameznimi državami v februarju nam kažejo, da je bila tudi v tem mesecu Nemčija pri našem izvozu na prvem mestu, čeprav je vrednost izvoza precej zaostajala v primeru z izvozom v zadnjih mesecih lanskega leta in je bila tudi nekoliko manjša kakor lani v februarju. V Nemčijo smo v tem mesecu izvozili za 107 milijonov dinarjev (lani za 109), uvoz iz Nemčije pa se je povečal na 150 milijonov dinarjev (lani 101). Izvoz v Avstrijo je dosegel le 56 milijonov dinarjev (lani 62), med tem ko se je uvoz dvignil na 42 milijonov dinarjev (lani 29). Izvoz v Nemčijo in Avstrijo skupaj je predstavljal v tem mesecu nad 41 odstotkov celotnega izvoza, uvoz iz Nemčije in Avstrije pa okoli 45 odstotkov celotnega uvoza. V prometu z Italijo vidimo posledice ukrepov za omejitve našega izvoza zaradi naraslih naših terjatev. Med tem ko se je v drugem polletju lanskega leta gibal naš izvoz v Italijo na višini okrog 60 milijonov dinarjev mesečno, je znašal v januarju le 30, v februarju pa 32 milijonov dinarjev. Uvoz iz Italije je bil v obeh mesecih večji kakor izvoz (skupaj za 7 milijonov dinarjev), kar bo gotovo pripomoglo k postopnemu zmanjšanju naših terjatev, vendar se vrednost našega uvoza iz Italije še vedno ne razvija v večjem obsegu in tudi zaostaja za lanskim letom. V januarju je znašal naš uvoz iz Italije 32 milijonov (lani 44), v februarju pa 36 milijonov (lani 47). Znaten je bil v februarju naš izvoz v Anglijo, namreč 49 milijonov dinarjev (lani 27), med tem ko je znašal uvoz iz Anglije 32 milijonov (lani 36). Uvoz iz Češkoslovaške pa je bil izvoz v Belgijo, in sicer na 41 milijonov (lani 15). Hudo pa se je zmanjšal naš izvoz v Češkoslovaško, ki je znašal le 21 milijonov

njemu. Ko je obstala, je omahovala, in načelnik kriminalne policije jo je hitro in nečestito prijel okrog pasu in jo povedel k stolu. »Ali vam ni dobro, lady Helena?« jo je obzirno vprašal. »Ali naj pokličem zdravnika?« Mladenka je odklonilno zamahnila z roko. »To bo... hitro... minilo,« je zašepetala. Hotela sem... govoriti z vami... in vam povedati...«

Foyle je namignil uradniku, naj zapusti sobo, stopil k mizici v kotu in natočil vode v kozarec, ki ga ji je potem ponudil.

»Pijte,« ji je rekel prijazno, »pa vam bo odleglo... Kaj ste mi pa hoteli povedati?«

Helena se je počasi pomirila in kri se ji je vrnila v lica.

»Braša sem časopise... davil!« je vzkliknila. »Pišejo, da... da...«

»Da smo v Sussexu aretirali nekega moža,« ji je pomagal Foyle.

»Ali je bil to gospod Grell?« je izjecljalo dekle.

Sklonila je glavo in zakrila obraz z rokami. Ko je čez nekaj sekund spet vzdignila glavo, so bile njene oči suhe.

»Bila je strašna pomota,« je rekla z odločnim glasom. »Gospod Grell ni imel opravka z umorom. Jaz sem umorila tistega človeka.«

Heldon Foyle jo je ginjeno smehljaje se pogledal v oči.

»To je čudno,« je menil. »Vi ste že tretja oseba, ki trdi, da je umorila Goldenburga.«

»Tretja?« je vzkliknila.

»Da, tretja. Obe drugi osebi sta gospod Robert Grell in tako zvana knežna Petrovska, odnosno z drugim imenom Lola Rachelova, odnosno Lola Goldenburgova. Toda zadeva je zdaj že tako rekoč čisto pojasnjena. Nič

Zjutraj
za lepoto -

Zvečer
za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer
KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

(lani 36). Uvoz iz Češkoslovaške pa je bil nadalje znaten in je dosegel vrednost 46 milijonov dinarjev (lani 38).

D O P I S I

DRAMLJE PRI CELJU. Društvo kmečkih fantov in deklet uprizori v spomin na 365-letnico smrti Matije Gubca 24. t. m. ob 15 v stari šoli zgodovinsko narodno igro v petih dejanjih »Za staro pravdo«. Da društvo lahko igra to igro, gre zasluga požrtvovalnim fantom in dekletom, ki so se točno udeleževali vaj, čeprav so vsi v tem času že prezaposleni z delom na polju. Tovariši, tovarišice in drugi, posetite to zgodovinsko igro, na katero vas vabijo Drameljčani!

SREDIŠČE OB DRAVL. Občina je v rokah mož, ki so že dokazali, da so sposobni voditi občino tako, da bo kolikor mogoče prav za vse občane. Na občino smo nedavno dobili 3.500 kg turščice za razdelitev med najsiromašnejše sloje. Razdelitev ni bila popolna. Žal je imela občina pri tem malo odločevati.

SV. LOVRENC V SLOV. GORICAH. Društvo kmečkih fantov in deklet bo imelo V. redni občni zbor na belo nedeljo, 24. t. m. ob 8. uri-dopol dne v Senčarjevi gostilni v Juršincih. Udeležba za člane in članice obvezna.

več se vam ni treba vznemirjati. Če mi dovolite, bi vam od srca čestital, spoštovana mlada gospodična.

»Toda...« je rekla hlastno.

»Če bi bili odkritosrčni nasproti nam, bi bili nam in sebi prihranili mnogo neprijetnosti,« je uradnik smehljaje se nadaljeval. »Morda pa se boste zdaj le odločili in nam povedali vse, kar veste. Zdaj nimate nikakega vzroka več, da ne bi govorili vse resnice.«

Helena ga je radovedno pogledala. »Da mi je Goldenburg pisal, gotovo veste,« je začela počasi in negotovo.

»Začnite kar od kraja. Govorite tako, kakor da bi jaz ničesar ne vedel.«

»Saj tako se je začelo. Prav nič nisem vedela, da je bilo pismo Goldenburgovo, zakaj bilo je brez podpisa. Poslano mi je bilo po nekem slu. V pismu je bilo zapisano, da bom izvedela, če pridem zvečer ob 22. uri v Grellovo hišo, nekaj takega, kar se tiče moje bodoče zakonske sreče. Moram pa priti skrivaj, je reklo pismo. Bilo je pač neumno od mene, da sem šla. Bila sem zelo prestrašena in tudi nekoliko radovedna. Ko me je Ivan povedel v delovno sobo in me tam pustil samo, je bila soba le slabo razsvetljena in sem mogla le nerazločno videti, da je ležal nekdo na divanu v spalnem prostoru. Stopila sem bliže in šele, ko sem bila tesno ob divanu, sem videela krvav madež na srajci in opazila, da je bil mož mrtev. Hotela sem zakričati, ali nisem spravila glasu iz sebe. Vse se mi je zdelo strašno — strašno sen! Toda počasi sem se spet predramila in tedaj...«

»Tedaj ste se spet spomnili pisma in uganili, da je bil mrtvi mož pred vami izsilje-

Vabljeni tudi drugi somišljeniki in prijatelji, da se porazgovorimo o kmečkih vprašanjih.

Domače novosti

* Kraljevska rodbina na Jadranu. Dne 12. t. m. so se Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija in kraljeviča Tomislav in Andrej odpeljali v gradič Miločer.

* Dva sestanka Jugoslovenske nacionalne stranke. V Mislinju pri Slovenjgradcu je bil prejšnjo nedeljo lepo obiskan sestanek tamošnje krajevne mladinske organizacije. Vodil ga je predsednik Valentin Prevolnik, tajnik sreske organizacije JNS Bogdan Pušenjak pa je poročal o zadnjih dogodkih ter o smotrih mladinskega gibanja. — Občinska organizacija JNS v Moravčah pa je imela občni zbor v dvorani Zadrúžnega doma. Predsednik Tomc je toplo pozdravil zborovalce in posebej še poslanca Milana Mravlje in banovinskega tajnika JNS dr. Marjana Zajca. Pri volitvah je bil v glavnem izvoljen dosedanji odbor z Ignacijem Tomcem na čelu. Po končanem dnevnem redu sta dr. Zajc in poslanec Mravlje očrtala politični in gospodarski položaj v državi.

* Celjski kulturni teden se bo vršil od 1. do 8. maja. Prireditveni odbor bo izdal lično

valec. Zasukali ste seveda, da ga je Grell umoril v navalu besnosti,« ji je pomagal Foyle.

Helena je prikimala. »Nisem se upala poklicati na pomoč. Prijela sem za bodalo, da bi ga potegnila iz trupla, a tedaj sem zaslišala, da so se za menoj odprla vrata, in pogledala sem nazaj. Toda videla nisem nikogar, zakaj vrata so se takoj spet zaprla. Zdaj se mi je zdelo najpametnejše, da hišo čim hitreje zapustim. Ko sem prispela domov, sem telefonirala gospodu Grellu. Upala sem še, da gospod Grell morda le ni bil doma, temveč ves večer v klubu. Ko mi je sir Ralf Fairfield sporočil, da je Grell v klubu, mi je kar odleglo. Kakor veste, sem pozneje mislila, da je bil umorjenec Grell sam.« Helena je nehala govoriti in je po kratkem oklevanju vprašala: »Ali hočete vedeti še več?«

»Ne, lady Helena. Nočem vas mučiti. Vse drugo so dognale naše preiskave. Zdaj vse razumem. Gospoda Grella ste imela za morilca, hoteli ste ga za vsako ceno rešiti in ste zato obtožili sebe za morilko. Obema samo čestitam, zakaj gospod Grell se je prav tako zelo žrtvoval in se izpostavljal velikim nevarnostim, samo da bi vas ščitil.«

»Mene?« Helena je začudeno pogledala Foylea.

»Gotovo. Imel je vsaj toliko vzrokov, smatrat vas za krivo, kolikor ste jih imeli vi, da ste bili prepričani, da je morilec on. Grell je bil, če se ne motim, ki je odprl vrata, ko ste vi z roko na bodalu stali sklonjeni nad umorjencem. Iz tega je sklepal, da ste bili vi umorili moža, in zato je potem ubral svoja čudna pota, da bi bil na vsak način odvrnil sum od vas.«

knjižico, ki bo obsegala razpored vseh prireditvev Celjskega kulturnega tedna: likovna razstava, razstava celjskega tiska, operni večer, glasbeno pevski večer in književniški večer. Razen razporeda bo obsegala knjižica tudi članke, ki bodo v tesni zvezi s prireditvami, a bodo imeli tudi svojo trajno vrednost.

* Naša šolska ladja pluje v Ameriko. Šolska ladja vojne mornarice »Jadran« pripravljena je za to pomlad potovanje iz Sibenika mimo Malte, Gibraltarja in Madeire do Bermudskih okokov, odkoder krene v New York in od tam v ameriško vojno pristanišče Boston in morda tudi v Filadelfijo. Potovanje ladje »Jadran« bo trajalo pet mesecev Slovenski in hrvaški izseljenci v Ameriki pripravljajo tej ladji priručnik sprejem. »Jadran« bo večji del potovanja opravil z jadrni in le v nujnih primerih ga bodo gnali stroji.

* Dr. Vladko Maček pojde v Beograd na obisk, kakor pišejo listi, da pove tam svojo moško besedo, ne pa zato, da vrne obisk, ki so ga napravili zastopniki Združene opozicije iz Srbije v Zagrebu.

* »Samouprava« o prihodnih volitvah v narodno skupščino. Glavno glasilo Jugoslovenske radikalne zajednice je te dni posvetilo uvodnik bližajočim se skupščinskim volitvam. Članek pravi med drugim: »Po polnih desetih letih bodo zdaj prvič spet svobodne volitve, ki bodo vsaki stranki omogočile v vsakem pogledu polno svobodo zborovanja in nemotenega agitiranja.« — Toda volitev še letos menda ne bo, kakor je sklepati iz besed, ki jih je nedavno izrekel bivši poštni minister dr. Kaludjerčić v Pazariću pri Sarajevu na političnem sestanku. Dejal je med drugim: »Letos ne bo skupščinskih volitev. Ta narodna skupščina bo še razpravljala o prihodnem državnem proračunu in šele potem se bo lahko govorilo o novih volitvah.«

* Cerkev in politika sta različni. »Hrvatska straža«, glasilo katoliške akcije v zagrebški Škofiji, piše med drugim: »Napačno je naziranje, da bi morali imeti katoličani po vsem svetu enotna naziranja v vprašanih dnevne politike. Cerkev daje v čisto političnih vprašanih svojim vernikom popolno svobodo. Še več, cerkev želi, da se v današnjih časih to stališče še posebej naglašja. Zato po vsem svetu ustanavlja izvenstrankarske katoliške akcije. Cerkev poskuša doseči slogo

katoliških javnih delavcev ne s kako politično istosmernostjo, temveč s čim večjo svobodo glede strankarske opredelitve, pač pa zahteva enotno katoliško akcijo kot versko-prosvetno gibanje pod vodstvom škofov.«

* Adam Pribičević se je umaknil v ozadje. Po smrti Svetozara Pribičevića je bil izvoljen za predsednika onega dela bivše Samostojne demokratske stranke, ki se ni pridružil Jugoslovenski nacionalni stranki, njegov brat Adam Pribičević. Zagrebški in beograjski listi pa so te dni pisali, da je Adam Pribičević odstopil kot predsednik. Svoj odstop utemeljuje s slabim zdravjem.

* Predelska železnica. V zadnjem času tržaški listi spet mnogo razpravljajo o predelski železnici, ki naj bi vezala Trst s Trbižem in preko njega z zapadnim delom Srednje Evrope. Zdaj je speljana ta zveza preko Vidma. Ta proga pa je dolga 178 km. Če bi se zgradila železniška proga preko Predela od Sv. Lucije do Trbiža, bi se pot od Trsta do nemške meje po železnici skrajšala za 55 km. Trst bi v tem primeru nedvomno pritegnil nase del potniškega in blagovnega prometa, ki se usmerja zdaj proti Benetkam, in bi si na ta način še bolj utrdil svoj položaj srednjeevropskega trgovskega pomorskega oporišča.

* Goriška se elektrificira. Na Soči pri Sv. Luciji in Desklah so začeli dela za ogromne električne centrale. Pri Desklah pa so zadeli na neprimerno ozemlje, tako da se je prvotni načrt moral izpremeniti. Odločili so se, da bodo prevrtali goro Sabotin in speljali skozenj ožji rokav Soče, ki bi tako prišel na dan pod vasjo Snežatno v Brdah in se nadaljeval po dolinici mimo spodnjega Cerova na Preval. S tem bi bil omogočen precejšnji padec, ki je potreben za pogon turbin. Poleg tega pa imajo namen istočasno ustvariti umetno jezero, ki bi segalo od Blankiža pri Moši do Krminske gore in Medane. Jezero naj bi služilo predvsem namakanju, pa tudi kot nova letovišarska privlačnost. Pri Blankižu in Krminski gori bi morali napraviti 20 m visok zid, ki bi dolino zajevil. Pod to jezero bi prišlo preko 70 kmetij. Baje pa se je tudi ta načrt skazil. Ko so namreč kopal temelje za jez, so prišli do izvora metana. Takoj so začeli raziskovati zemljo in zvrtili v bližini Kaprive šest globokih jam, da bi preiskali ozemlje. Zdaj vsi čakajo: kaj bo s temi novimi odkritji, do katerih so prišli povsem po naključju. Nekí delavec je namreč odvrget gorečo vžgalico in nenadno se je

dvignil s tal ogromen plamen, ki so ga le s težavo pogasili. Da se ne bi zgodile kake nesreče, so vse zemljišče zavarovali, dokler ne bo znan uspeh raziskovanj.

* Skupni izleti naših ameriških rojakov v domovino. Na željo svojih članov si je Slovenska svobodnomiselna podpornica zveza omislila skupen izlet v Jugoslavijo ter si izbrala za prevoz največji in najhitrejši parnik sveta »Normandie«, last Francoske linije. Vkrcaji se bodo 18. junija v New Yorku. Za to skupino je prevzel skrb in vodstvo g. Avgust Kollander iz Clevelanda. Drugi izlet pripravlja tudi po Francoski liniji Slovenska ženska zveza, ki je poverila vodstvo g. Leonu Zakrajšku iz New Yorka. V domovino prispejo v dveh skupinah. Prva se vkrca v New Yorku na »Normandie« 1. junija, druga pa na ekspresni parnik »Ile de France« 22. junija.

* Dva milijona za regulacijo Drave in Mure. Vlada je določila dva milijona dinarjev za delno regulacijo Drave in Mure. V področju vasi Hlapčič, Hotize, Murskega Središča in Razkrižja vodi regulacijska dela vodnotehnični oddelek iz Gornje Radgone, na področju Kotoribe, Legrada, Preloga in Dubrovca pa vodnotehnični oddelek iz Varaždina.

* Nabiralniki na poštah avtobusih. Poštna uprava je dala namestiti na poštah avtobusih lične poštne nabiralnike, s katerimi je prebivalstvu omogočeno oddati pošto na avtobus, s čimer je odprava pošte hitrejša. Nabiralniki se izpraznjujejo na vsaki pošti ob progi in se izločijo pisma, ki so namenjena za dotični kraj. Končne postaje dvignejo vso pošto iz nabiralnikov ter jo odpravijo s prvim vlakom dalje.

* Albanci kupujejo jugoslovenske konje. Iz Dubrovnika so te dni Albanci odvedli z italijanskim parnikom »Lero« 31 konj, ki so jih kupili v Banatu za svečanosti pri poroki albanskega kralja Ahmeda Zoguja. Konje je kupil albanski major Roci z dvema vojakoma. Med temi konji so tudi štirje taki, ki so veljali po 30.000 dinarjev.

* Mladeniči rekruti, ki ste potrjeni, pa imate skrajšan rok službe, želite čimprej vstopiti v kader ali odložit službo v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Tudi vsa ostala vojaška pojasnila daje za malenkostno plačilo koncesionirana pisarna Per Franc Kapetan v p., Ljubljana, Malstrova ulica 14. Za odgovor priložite kolektorsko znamko za 6 din.

Za sreče se je zasvetil v njenih sivih očeh. Ta mož se je bil tako rekoč zavrzel in se ves žrtvoval za njo ...

»Poslal sem po gospoda Grella. Kmalu bo tu,« je prekinil Foyle njeno razmišljanje. Med tem vam pošljem stenografa, da zapiše vaše izjave. To sobo vam prepuščam do nadaljnjega.«

XXXII POGlavJE

Heldon Foyle je že četrto ure sedel nasproti političnemu predsedniku, ko je nadzornik Green naglo stopil v sobo z Grellom in položil pred Foylea pismo.

»Petrowska se je usmrtila,« je dejal Green. »Imela je strup v enem izmed svojih prstanov. Foyle priznanje je pustila za gospoda Foylea.«

»Ah! Glas načelnika kriminalne policije mi bil ne presenečen ne razburjen. Izvolite sedeti, gospod Grell. Sedite, Green.« Odprl je pismo in ga v naglici prečital.

»Njono pisanje je obsežno,« je menil sir Hilary živahno.

»Da. Ali vam naj pismo prečitam? Tudi gospoda Grella bo zanimalo.«

»Prosim,« je pritrdil sir Hilary.

Foyle je vzel pisanje in rekel: »Vsega ne bom bral. Predzgodovina te Rusinje je nam vsem znana. Pripoveduje nam o Dunaju ... o svoji poroki z Goldenburgom ... nato pa o onem usodnem večeru. Torej poslušajte!«

Tistega večera sem spremila Goldenburga h Grellu in se spet začela nisem vmešavala v pogovor obeh polbratov. Oba moža sta vztrajala vsak na svojem. Goldenburg je izjavil, da ne izroči vseh pisem, a Grell je bil prav tako trdno odločen, da mu ne da denar-

ja, dokler nima vseh pisem v rokah. Napoln sled sem pozvala Grella, naj mi izroči pisma, ki sem mu jih bila pisala v zadnjem času. Hotela sem samo, da je odšel iz sobe. Grell me je razumel, zakaj rekel je, da jih je menda vsa sežgal, vendar pa da hoče še pogledati. Kakor hitro je šel, sem napravila zadnji poizkus. Dejala sem Goldenburgu, če mi ne izroči pisem, da bom Grellu predlagala, naj jih razglasi za ponarejena. Rekla sem mu tudi, da bom to Grellovo izjavo potrdila. Goldenburg je bil presenečen in se je najprej zaničljivo zasmeljal, potem pa je nenadno zbesnel in planil preklinjajoč in z vzdignjenimi rokami v mene, kakor bi me bil hotel udariti. Toda prehitela sem ga. Ob peči je ležalo bodalo. Za trenutek mi je postalo rdeče pred očmi ... Ko sem se spet osvobodila, je ležal Goldenburg negiben na divanu. Šele zdaj mi je bilo jasno, kaj sem bila storila.

Ko sem hotela pobegniti, sem zaslišala, da se je nekdo bližal. Hitro sem se skrila za okenski zastok, zakaj mislila sem, da je prihajal Grell. Namesto njega pa je prišla dama, ki je imela tančico čez ves obraz. V tej dami sem slutila lady Heleno Meredithovo, ker mi je bil Goldenburg že prej dejal nekaj o posebnem presenečenju. Videla sem, kako se je sklonila čez umorjenca, in v tistem trenutku je odprl Grell vrata, zastarml kakšno sekundo v sobo in spet vrata zaprl, ko se je lady Helena obrnila. Namesto da bi bila zakričala, kakor sem pričakovala, je za trenutek obstala ko pribita in potem šla hitro in tiho iz sobe. Čakala sem nekaj trenutkov, nato pa sem tudi jaz zapustila hišo, zakaj med tem mi je postalo jasno, da mo-

ram poskrbeti za alibi. Vrnila sem se v svoj hotel ...

Heldon Foyle je vzdignil pogled in nekaj časa je vladala najgloblja tišina, dokler ni Grell vzkliknil s hripavim glasom:

»Ona je torej bila in ne ...«

»Ne lady Helena,« je dopolnil Grellov stavek Foyle. »Če se vi ne bi bili tako krčevito prizadevali, obrniti sum proti sebi, bi ne bil sploh nikdar osumil Helene. O vaši nedolžnosti sem bil že davno prepričan. Davi pa sem nastavlil Loli past, zakaj nenadno mi je postalo jasno, da je pri Loli obstajal povod za izvršitev takinega čina, česar pri lady Heleni nisem mogel doznati. In moj poizkus se je posrečil: Lola se je v svoji razburjenosti izdala — in zdaj se je za svoj čin sama obsodila.«

Grell se je vzdignil in stopil s stegneno roko proti Foyleu: »Mislim, da sem se prav neumno obnašal,« je rekel. »Kaj ne, zdaj sem prost? Rad bi čimprej govoril z lady Heleno.«

»Lady Helena je tukaj,« je pripomnil Foyle. »Ali naj vas povedem k njej?«

Grell mu je sledil po veži. Ob vratih svoje sobe je Foyle obstal in potkal.

»Tule noter vstopite prosim,« je rekel.

Robert Grell se je priklonil in hitro vstopil.

KONEC

MALA NEŽIKA

Nežika: »Mamica, pogledj na uro!«

Mati: »Zakaj pa?«

Nežika: »Kaj ne vidiš, da je tako vesela, da kar z repom miglje ...«

* Velika škoda zaradi mraza. Iz raznih krajev prihajajo poročila o škodi, ki sta jo zadnje dni napravila mraz in slana. V okolici Št. Ilje pri Mariboru so bile češnje delno uničene že 4. t. m., čisto uničene pa v noči na 9. in 10. t. m., a 11. t. m. je pokončala slana tudi breskve in marelice. Le hruške in češnje so pokazale nekoliko več odpornosti, če jih ne uniči ponovno nastopivše mrzlo vreme. Jablane, ki so bile ponekod že v razvitem cvetju, so tudi pretežno pokončane. Koliko škode so utrpeli vinogradi, se še ne da presoditi. S strahom gleda kmetovalec v bodočnost, saj sta bili že zadnji sadni letini izredno slabi, a sadje je edino, kar mu še prinaša denar za tekoče potrebe in za plačevanje davkov.

* Smrt nemškega smučarja v Triglavskem gorovju. Pred prazniki se je na Komni smrtno ponesrečil mlad nemški smučar, 27-letni Artur Schöpf iz Chemnitz v Nemčiji, ki se je mudil s tovariši v planinah. Ko šo krenili s Kokovega sedla, je po nesreči zdrknil čez skalo in priletel tako nesrečno, da je obležal nezavesten. Eden izmed njegovih tovarišev je ostal pri njem, drugi pa je odhitel v planinski dom na Komni. Iz doma je takoj krenila reševalna odprava z nosili in potrebno opremo. Pridružila sta se ji tudi zdravnik dr. Mašek iz Zagreba in neki zdravnik iz Nemčije. Ze uro pozneje so ponesrečenca prenesli v dom na Komni, a mu niso mogli več pomagati. Zdravnika sta ugotovila, da je mrtev. Žrtev planin so začasno pokopali v Srednji vasi, pozneje pa nameravajo truplo prepeljati v Nemčijo. Bodi žrtvi naših planin blag spomin.

* Zgodnja strela. Nedavno popoldne je nastala pri Črnomlju huda nevihta. Med nevihto je strela udarila v hruško in v skedenj Matije Spreitzerja v Planini. Poleg Spreitzerjevega skednja je zgorela tudi šupa Jožefa Königa.

* Žaga je zgorela. V Hudem kotu v občini Ribnici na Pohorju je posestniki Amaliji Zapečnikovi zgorela kmečka žaga. Požar je nastal zaradi tega, ker je žagar, ko je šel spat, pustil goriti ogenj v bližini žage. Kako je plamen preskočil na žago, ni bilo mogoče ugotoviti.

* Silen gozdni požar nad Kamnikom. Pred kratkim je začel v neposredni bližini Kamnika goriti gozd. Gasilci in ostalo prebivalstvo so neutrudno gasili, da bi zajezili požar. Goreti je začelo južno od Starega gradu nad Novim trgom. Kmetie so dovoljne razdirali

kopo oglja. Ko so jo razdri, je pod pepelom ostalo nekaj žerjavice, ki jo je razpihal veter.

* Ogenj je upepelil kozolec. Pred kratkim je zgorel v Majem Podlogu kozolec posestnika Vrhovška. Nesrečno družino obiskuje požar za požarom. Prvič je Vrhovško pred kakimi tremi leti zgorel kozolec, nato predlanskim hlev, zdaj pa spet kozolec, ki si ga je bil komaj nanovo postavil.

* Ni mogoče, da kitajski narod propade. Možne so katastrofe za ta narod, možno je, da ga tuje pleme za nekaj stoletij obvlada, ni pa ga mogoče uničiti, ker je vse njegovo življenje povezano z njegovo rodno zemljo. Najbolj intenzivno kmetijsko gospodarstvo obstoja pri tem velikem narodu. Največ zasluga za povezanost z zemljo ima kitajska mati. Kdor se hoče poučiti o nje delu, trpljenju in ljubezni do zemlje, naj čita roman Buckove »Mati«. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Selenburgova ul. 3, in pri njeni podružnici v Mariboru, Aleksandrova c. 13. Cena mehko vezani knjigi je 48, v platno vezani pa 58 dinarjev.

* 20 vagonov lepenke je zgorelo. Nedavno je nastal v tvornici lepenke na Sladkem vrhu na avstrijski meji velik požar. V kratkem času so prispele okoliške gasilke čete in iz sosedne Avstrije šest gasilskih čet. Po večurnem gašenju se je požrtvovalnim gasilcem posrečilo premagati ogenj. Zgorelo je skladišče, v katerem je bilo 20 vagonov lepenke. Ostale zgradbe se je posrečilo rešiti. Škoda se cení na 250.000 dinarjev.

* Ko je gnal vole, ga je doletela smrt. Janez Kuhar iz Dupelj na Gorenjskem je vsak ponedeljek gonil gorenjskim mesarjem kupljeno živino na Jesenice. Bil je zanesljiv, zaradi tega mu je tudi vsak mesar živino zapuati. Tako bi bil moral tudi te dni odgnati na Jesenice štiri vole, last mesarjev Alojzija Rekarja, Janeza Robiča in Matevža Zavrla. Pri tem mu je kot poganjalka pomagala neka ženska. Med potjo pa se je počasi pripeljal za njimi polno naloženi tovorni avto g. Pirca iz Lesc. Hotel prehiteti vole se je sofer umaknil na levo. Pri tem pa je prišel po nesreči Janez Kuhar pod zadnje desno kolo tovornega avtomobila, ki mu je zdrobilo glavo, da je takoj izdihnil. Oblastva so dognala, da je nesreče krivo samo nesrečno naključje. Največji vol, ki je bil precej divji, je najbrž porinil nesrečnega poganjača pod kolo.

* Medved kot zdravnik. V Vitkovcu blizu Kraljeva je medved, ki so ga v vas privedli

»Kaj je to perilo res moje? Se nikdar ni bilo tako čisto oprano!« — Čemu se čudi? Za pranje je vendar rabila priznana dobro terpentinsko mila Zlatorog. To milo kljub svoji izdatnosti opere vsako še tako zelo zamazano ali zaprano perilo tako temeljito, da je po pranju belo kot sneg, voljno-mehko in duhteče.

TERPENTINOVNO MILO
Zlatorog

cigani, naenkrat zaslovel kot zdravnik. Ko je medved po zapovedi svojega gospodarja piesal, se je pojavil kmet Tadija Nesović, ki ga muči revmatizem, ter prosil cigana, naj pusti, da bo medved enkrat po njem zaplesal. Pripovedoval je, da se mu je sanjalo, kako lahko samo medved s svojimi šapami izdravi revmatizem. Za nekaj dinarjev sta se s ciganom pogodila. Tadija se je vlegel na zemljo in kosmatinec je stopical po njegovem hrbtu. Čez nekaj časa je kmet vstal, objel medveda ter prisotnim slovesno izjavil, da je ozdravljen. Kmalu so se pojavili še drugi bolniki in je medved v veliko zadovoljstvo svojega gospodarja zdravil ljudi ves dan.

BJÖRNSTJERNE BJÖENSON

DEKLE Z OSOJ

POSLOVENIL R. RIHTERŠIČ

Ko so tako rasli, so postali vsi trije lepi, vsak po svoje. Synnöve je bila velika in vitka, imela je hudo svetle lase, nežen, svetlikajoč se obraz in mirne sinje oči. Smehljala se je, kadar je govorila, in ljudje so pravili, da je njen smeh kakor blagoslov, kogar obišče, je srečen. Ingrid je bila manjša in obilnejša, imela je še svetlejša lase in čisto droben, okrogel obraz z mehкими črtami. Thorbjörn je bil srednje postave, toda lepo in močno rasel. Imel je temne lase, temno sinje oči, ostre črte na obrazu in krepke ude. Če se je ujezil, je rekel, da zna brati in pisati kakor učitelj in da se ne boji nikogar v vsej dolini — »razen očeta,« si je mislil; toda tega ni na glas povedal.

Thorbjörn je hotel iti že zgodaj k birmi, toda iz tega ni bilo nič.

»Dokler hodiš še v šolo, si otrok in tako te laže krotim,« mu je dejal oče.

Tako je haneslo, da sta šla Synnöve in Ingrid, hkratu k župniku. Tudi Synnöve je dolgo čakala, zdaj je bila že v šestnajstem letu.

»Človek nikoli ne zna dovolj, kadar mora svojo vero potrditi,« je vselej pravila mati; in oče, Guttorm z Osoj, je dodal k njenim besedam svoj »da!«

Tako ni bilo nič čudnega, da se je pokazalo že nekaj snubačev — eden je bil sin nekega boljšega moža, drugi pa bogat sosed.

»To je pa le prehudo! Saj še pri birmi ni bila,« je dejala mati

»Da, naposled jo bomo morali le poslati k birmi,« je rekel oče.

Toda Synnöve sama o tem ni ničesar zvedela.

Zenske v župnišču so imele Synnöve tako rade, da so jo pogosto poklicale k sebi in se z njo pogovarjale. Ingrid in Thorbjörn sta ostala zunaj pri drugih, in ko je Thorbjörn nekdo rekel: »Zakaj pa nisi smuknil za njo?« Se izpred nosa ti jo bodo snedil,« je moral poplačati to prerokovanje z zateklim licem. Odtlej je med drugimi fanti nastala navada, da so ga dražili s Synnöve, in izkazalo se je, da ga nič ne more tako razdražiti kakor to.

Zaradi tega norčevanja so se nekega dne domenili za pravcat pretep v gozdu, nedaleč od župnišča. Število tistih, ki se je moral Thorbjörn proti njim braniti, je tako naraslo, da jih je imel celo kopico na vratu. Dekleti sta šli naprej in tako ni bilo nikogar, ki bi jih bil mogel razdvojiti. Zato je bilo čedalje huje. Thorbjörn ni maral popustiti. Čedalje bolj so silili vanj in tako se je moral braniti, kakor se je vedel in znal. Tako je padlo precej udarcev, ki so pozneje sami pričali, kako je boj potekel. Hkratu pa se je tudi razvedelo, zakaj se je pretep začel, in zaradi tega so začeli po vasi hudo klepetati.

Drugo nedeljo Thorbjörn ni maral iti v cerkev, in ko je bil naslednjo nedeljo poklican k župniku, se je napravil bolnega. Ingrid je šla torej sama. Ko se je vrnila, jo

je vprašal, kaj je rekla Synnöve. »Nič,« je dobil v odgovor.

Ko je šel spet z Ingrido, se mu je zdelo, da ga vsi ljudje gledajo in da se mu birmanci skrivaj posmehujejo. Toda Synnöve je prišla pozneje kakor drugi in je ta dan ostala zelo dolgo v župnišču. Bal se je župnikovih očitkov, pa je kmalu opazil, da sta edina dva moža v fari, ki za pretep ne vesta, njegov lastni oče in župnik. Tako je bilo torej na teh dveh straneh vse dobro; vendar pa si je precej razbijal glavo s tem, kaj naj bi storil, da bi spet lahko govoril s Synnöve. Prvič se ni upal prositi Ingrid, da bi posredovala. Ko je bilo birmanskega pouka konec, je šla Synnöve spet v župnišče. Čakal je tako dolgo, dokler so ostali drugi na dvorišču, toda naposled je le moral tudi on oditi.

Drugi dan je prišla Synnöve prva in se je z eno izmed gospodičen in z nekim mladim gospodom izprehajala po vrtu. Mlada gospodična je izkopala nekaj cvetic in jih dala Synnövi. Mladi gospod je pomagal, Thorbjörn pa je stal zunaj med drugimi in vse opazoval. Gospod je pripovedoval Synnövi — in sicer tako glasno, da so vsi slišali — kako je treba cvetice zasaditi, in Synnöve je obljubila, da jih bo posadila sama, da bo vsa tako, kakor mora biti.

»Sama tega ne boš zmogla,« je rekel tuj gospod. Thorbjörn si je to zapomnil.

Ko je prišla Synnöve spet k drugim, so ji vsi izkazovali več pozornosti kakor druge dni. Vendar pa je ona takoj stopila k Ingridi in jo prosila, da bi šla z njo na pašnik. Tam sta sedli, kajti že dolgo se nista dotrno pogovorili. Thorbjörn je stal spet med drugimi in opazoval lepe Synnövine tuje cvetice.

* **Usoden padec pod voz.** Družina posestnika Goričana na Pobrežju pri Sv. Vidu blizu Ptujja je imela oprávka na njivi. Z družino je bila tudi 16 letna služkinja Marija Kranjčeva. Ko so se zvečer vračali domov, se je služkinja peljala na vozu, v katerega so bili vpreženi volji. Po nesrečnem naključju je padla z voza. Pri tem so se volji splašili in porinili voz nazaj, da so ji kolesa šla po telesu. Sirota je dobila na trebuhu smrtno nevarne poškodbe. Nezavestno so prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer je umrla.

* **Smrt »moža iz rova«.** Zadnja leta je živel v Gorici v nekem zapuščenem rovu iz vojnih časov 60 let stari Marko Mileta iz Štandreža. Poznalo ga je pol Gorice pod imenom »mož iz rova«. Nedavno pa se je nekaj dečkov iz Štandreža igralo tam v bližini. Čudno se jim je zdelo, da moža ni na spregled. Odpravili so se v rov in našli Mileto mrtvega. Zdravnik je ugotovil, da ga je bila že pred dnevi zadela kap.

* **Malarija v okolici Čakovca.** Tudi v ljutomerskem srezu je razširjena malarija, in to najbolj v krajih, ki meje na čakovski srez. V teh naseljih je v zadnjem času zbolela vrsta ljudi za to boleznijo.

* **V smrt zaradi brezposelnosti.** Na železniški progi blizu Hajdine so v petek zvečer našli nezavestnega nekega moškega, zraven njega pa prazno steklenico, dišečo po lizolu. Ker je neznanec še kazal življenjske znake, so ga takoj naložili na neki tovorni avto, ki je prav tedaj privozil mimo, ter ga takoj zapeljali v bolnišnico. Zdravniška pomoč pa mu ni mogla več rešiti življenja. Dognalo se je, da je neznanec 30letni delavec Gaberšek Franc, doma iz Gorice, občina Puconci v Prekmurju. Nesrečnež se je zastrupil iz obupa, ker ni mogel dobiti dela. Truplo so pokopali na pokopališču na Rogoznici.

* **S ciankalijem je zastrupila sebe in dva mala otroka žena nekega tvorniškega delavca v Gorjah pri Bledu.** Pravijo, da je pred prazniki prišlo med zakoncema do prepira, kar da je bil neposreden povod za strašno dejanje.

* **Huda avtomobilska nesreča v Drešinji vasi pri Celju.** Pred kratkim zjutraj se je pripetila v Drešinji vasi pri Celju huda avtomobilska nesreča. Po cesti iz Žalca proti Celju je privozil težak tovorni avtomobil. Pred Drešinjo vasjo se je prijel z roko zadnjega konca tovornega avtomobila 17letni sin viničarja Vihernik Anton iz Gotovelj pri

Žalcu, ki se je peljal s kolesom v Celju. V Drešinji vasi, kjer je cesta precej ozka, je pridrvel iz Celja osebni avtomobil. Šofer ni opazil kolesarja, ki se je držal tovornega avtomobila, ter ga je z vso silo spodbil, da je vrglo kolo in Vihernika čez cesto. Vihernik si je pri padcu prebil lobanjo in dobil hude notranje poškodbe. Nezavestnega so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je menda že izdihnil.

* **Velik požar v Smolincih.** Nedavno zgodaj zjutraj je nastal požar v Smolincih, občina Sv. Andraž v Slovenskih goricah. Goreti je začelo gospodarsko poslopje posestnika Ivana Fekonje. Ker je bila streha slamnata in deli poslopja leseni, se je ogenj hitro razširil. Sosedje so mogli rešiti še dva konja, a zgoreli so dva vola, tri krave, dve svinji in 18 kokoši. — Požar so pogasili edino domačini in sosedje, ker v kraju še ni gasilske čete. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Obsojen izsiljevalec.** Mariborsko okrožno sodišče je obsodilo na 14 dni strogega zaporu in na 60 dinarjev denarne kazni 54 letnega delavca Matijo Štanerja iz Maribora, ker je od nekega mariborskega uglednega obrtnika hotel izsiliti večjo vsoto denarja z grožnjo, da bo izdal neke njegove zaupne zadeve.

* **Tatvina v Dolu pri Borovnici.** Nedavno ponoči je bilo vlomljeno v hišo trgovca in gostilničarja Ivana Drašlerja v Dolu pri Borovnici. Tat je odnesel iz gostilne 12 kg prekajene svinjine in veliko zalogo cigaret, iz trgovine pa več parov nogavic, 24 bičev, pet žepnih svetilk, mnogo konzerv, nekaj žganja in ročno torbico z okrog 100 dinarji drobiža. Kakor so dognali orožniki, bi prišel v poštev kot vlomilec mlajši neznanec, oblečen v čedno sivo obleko, ki so ga videli domačini na večer postopati okrog hiše.

* **Neznan obešenec v gozdu.** Oni dan so našli ljudje v gozdu v Volčjem potoku obešenega neznanega mladega moškega. O tem so obvestili mengeške orožnike, ki so odredili prevoz na pokopališče v Radomljah, kjer je bilo pokopano. Orožniki še niso mogli ugotoviti, kdo je bil obupanec. V njegovi obleki so našli med drugim robec s črkama P. L. Obupanec je bil okrog 28 let star, visoke postave, podolgatega suhega obraza in temnih las. Na sebi pa je imel čedno sivo obleko in dobre nizke rjave čevlje znamke Ber-sa-cap.

* **Vlomilec je odnesel 50.000 dinarjev.** Ko se je te dni opoldne vrnila učiteljica in hišna

posestnica ga. Angela Krakarjeva iz službe domov v Študentovsko ulico 8 v Ljubljani, je videla v svojem stanovanju vse križem razmetano in kmalu prestrašena ugotovila, da ji je tat odnesel 50.000 dinarjev v bankovcih po 1000 dinarjev. Okradenka je vsa iz sebe nemudno odhitela na policijsko upravo, kjer je prijavila vlom. Policija je uvedla preiskavo.

* **V Ljubljano privedeni kranjski vlomilci.** V zadnjih tednih so bili v kranjski okolici izvršeni trije večji vlomi. Kranjskim orožnikom se je kmalu posrečilo poloviti 5-člansko vlomilsko tolpo. V ljubljanskih zaporih zdaj čakajo na sodbo 24-letni pekovski pomočnik iz škofjeloške okolice Jernej Arnolj, 27-letni rudar iz celjske okolice France Cilenšek, 27-letni krojaški pomočnik iz Ogulina Miha Prebek, 26-letni krojaški pomočnik iz kamniške okolice Pavel Premk in 27-letni trgovski pomočnik iz Kranja Jože Viršek. Prva dva sta nastopala kot glavarja tolpe. Snovala sta skupno načrte za nočne vlomilske pohode, ostali trije pa so jima pomagali.

* **Vlom.** Oni dan so neznanec vdrl v vilo gospe Rosenbergove na Kamensčaku. Odnesli so posteljino in nekaj masti. Vlomilcev še niso izsledili.

* **Nenadna smrt v zaporu.** Nedavno se je v Črnomlju vršil velikonočni sejem, na katerega je prišla tudi neka ženska, ki je hodila od stojnice do stojnice in izmaknila, kar je prišlo pod roko. Vse to se je dognalo šele potem, ko se je neznanca že odpeljala v Karlovac. Orožniki so na to žensko takoj opozorili karlovška oblastva. Še istega dne jo je policija v Karlovcu prijela in našla pri njej ukradene reči. Aretiranka, za katero so ugotovili, da je 56-letna vdova Jelka Peričeva, doma iz Klanca v savski banovini, je tatvino priznala. Karlovška policija je izročila aretiranko črnomeljskim orožnikom, ki so jo oddali v občinski zapor v Črnomlju, kjer bi morala prenočiti v noči na 14. t. m. Ko je pa zjutraj službujoči mestni nadstražnik odprl vrata celice, je zagledal jetnico nepremično slonečo na postelji. Pozval jo je, naj vstane. Ker se ni zganila, jo je prijel za roko in spoznal, da je mrtva. Zadela jo je bila srčna kap.

* **Vlom v trafikko.** Iz Zagorja pišejo: Na Šepovni imata trafikko gospa Ranzingerjeva in hčerka šivilja. Nedavno noč pa je nekdo vdrl v trafikko in vzel za 1600 dinarjev tobaka in cigaret in še drugo blago, da je škoda nad 3.000 dinarjev.

Tisti dan je šla Synnöve skupaj z drugimi proti domu.

»Ali naj ti morda nesem cvetice?« je vprašal Thorbjörn.

»Lahko, če hočeš,« mu je prijazno odgovorila, pogledala ga pa ni.

Potem je prišla Ingrido pod roko in šla naprej. Ko so prišli v bližino Osoj, je obstala in se od Ingridi poslovila.

»Tale košček poti jih bom pa že sama nesla,« je rekla in vzela kosarico, ki jo je bil Thorbjörn posadil na tla.

Vso pot jo je hotel prositi, da bi mu dovolila posaditi cvetice. Zdaj pa tega ni več utegnil, ker se je tako hitro obrnila! Pozneje je mislil samo na to, da bi ji le moral pomagati pri sajenju.

»O čem sta se pogovarjali?« je vprašal Ingrido.

»O ničemer,« je odgovorila.

Ko so šli vsi spat, se je Thorbjörn tiho oblekel in šel ven. Bil je lep večer, tih in mil. Nebo je bilo zamreženo z drobnimi sinjkasto sivimi oblaki, tu in tam pa odprto, kakor bi bil nekdo gledal s sinjimi očmi na zemljo.

Daleč okoli hiše ni bilo nikogar. Povsod pa so v travi škrabljale kobilice, na desni se je oglašal ruševce, na levi mu je drug odgovarjal. Čedalje glasnejši so postajali ti prijetni šumi, kakor bi bila cela kopicca ruševcev, ki se drug pred drugim skrivajo. Gozd je bil sinje barve, v daljavi teman, naprej proti goram pa skoraj črn kakor temno oblačno morje. Toda iz njegove notranjosti je slišal divjega petelina, ki je pel po svojih notah in samotno sovo, ki je rezko kričala. V globini je vrvil slap svojo pravadno pesem. Trda je bila ta pesem in še glasneje se

je čula kakor čez dan, saj so bili vsi drugi glasovi pridušeni, kakor bi bili prisluškovali. Thorbjörn je pogledal proti Osojam in šel svojo pot. Zavil je z navadne poti, šel naravnost, in kmalu je stal v malem vrtu, ki je bil Synnövin. Ležal je pod podstrešno kamrico, — prav pod tisto, ki je v njej spala Synnöve. Ozrl se je in prisluhnil; toda vse je bilo tiho. Potem je na vrtu pogledal za orodjem; res je dobil lopato in grablje. Ena greda je bila že razkopana, toda samo majhen kos je bil prav zrahljan in na njem sta bili zasajeni dve cvetici — najbrž zato, da je Synnöve lahko videla, kako se bo sajenje obneslo. Ubogo bitje se je utrudilo in je moralo delo pustiti, — tu je potrebna moška roka,« si je mislil in se takoj lotil kopanja. Prav nič se mu ni hotelo spati in še nikoli se mu ni zdelo nobeno delo tako lahko kakor to. Spomnil se je, kako je treba cvetice zasaditi, spomnil se je tudi župniškega vrta in vse je spravil v spodoben red.

Noč je minevala, toda tega ni opazil. Komaj, da si je časih privoščil trenutek odih, in kmalu je bila greda prekopana, cvetice zasajene, ta ali ona premaknjena, da se je še lepše skladala z okolico. Časih je pogledal kvišku k oknom, ali ga kdo ne opazuje. Toda nikjer ni videl nikogar, da, niti pasjega lajanja ni slišal. Globok mir je ležal povsod, dokler ni začel kikirikati petelin. Potem so se zbudile ptice v gozdu in vzletele druga za drugo s svojih vej, da zapojejo svojo jutrnjo pesem.

Ko je stal na vrtu in z grabljami ravnal gredo, se je spet spomnil pravljic, ki mu jih je bil nekoč povedal Aslak. Spomnil se je, kako je takrat verjel, da je na Osojah kar na

debelo čarovnic in škratov.

Pogled se mu je ustavil na podstrešnem oknu. Nasmehnil se je: kaj si bo mislila Synnöve, če bo prišla v zgodnji jutnji uri pogledat svoje cvetice? ... Zelo svetlo je že bilo, ptice so že prepevale, da je bilo čudež; zato se je zavihtel čez ograjo in odhitel domov. Zdaj naj pa kdo reče, da je bil on tam in da je on sadil cvetice v vrtu Synnöve z Osoj.

III.

Kmalu so začeli v dolini marsikaj pripovedovati; toda nihče ni vedel nič zanesljivega. Nihče več ni videl Thorbjörna na Osojah, kar sta bila on in Synnöve birmana, in prav tega ljudje niso mogli razumeti. Ingrid je prihajala pogosto na obisk, in potem sta s Synnövo hodili na izprehode v gozd.

»Ne ostanita predolgo zunaj!« je vselej zaklicala mati za njima.

»O, ne,« je odgovorila Synnöve — in se pred večerom ni vrnila.

Oba snubca sta se spet oglasila.

»Sama se mora odločiti,« je menila mati in oče je bil istih misli.

Toda ko sta od strani vprašala Synnövo, sta oba odletela.

Še marsikdo se je oglašil, toda nihče ni slišal, da bi bil imel kdo na Osojah srečo.

Ko sta z materjo nekega dne čistili vedra za mleko, jo je mati vprašala, na koga prav za prav misli.

To vprašanje je prišlo tako nepričakovano, da je Synnöve zardela.

»Ali si komu dala besedo?« jo je mati še enkrat vprašala in jo pozorno pogledala.

»Ne!« je Synnöve hitro odgovorila.

* Pohajči so ga okradli. Anton Pretnar s Suhe pri Skofji Loki je pripeljal onaj dan v Ljubljano krompir in ga zapeljal na Sent-petrsko nabrežje, da bi ga prodal. Kar je pristopila k vozu učiteljica od Device Marije v Polju gospa Marija Sežunova in se domenila z njim, da kupi nekaj krompirja. Ker pa je morala v službo, je napisala Pretnarju svoj naslov na listič in se s kolesom odpeljala. Kmet je odpeljal krompir na stanovanje Sežunovih na Cesti na Rožnik. G. Sežun se je pa začudil, ko mu je začel Pretnar praviti, da mu je gospa tedaj, ko je pisala naslov, vzela za podlogo listino in jo potem vrgla v svojo torbico, namesto da bi jo bila izročila njemu. Ko se je vrnila gospa iz šole, je mož seveda takoj poprašal, kaj naj bi bilo s to rečjo. Izkazalo pa se je, da je bil Pretnar v veliki zmoti, kajti ga Sežunova Pretnarjeve listnice niti videla ni, marveč je pisala naslov na podlogi svoje železniške legitimacije. Tako je postal Pretnar žrtev premetenih pohajčev, ki so se motali okrog njegovega voza in mu ukradli listino.

* Kokošji strah prijet. V okolici Spodnjih in Zgornjih Zerjavcev v Slovenskih goricah so se kmetje že dolgo pritoževali, da jim nekdo krađe kokoši. Te dni pa so imeli svetlenarški orožniki srečo. V avtobusu so našli moža, ki je imel jerbas, poln kokoši. Možak je bil v zadregi, ko so ga vprašali, odkod ima živali. Na orožniški postaji so ugotovili, da je mož Mihael Kraner iz Spodnjih Zerjavcev in da je kokoši ukradel.

* Vlom v Gospodarsko zvezo v Ljubljani. Pred kratkim ponoči so vdrli neznanci v skladišče Gospodarske zveze na Tyrševi cesti in pobrali iz skladišča več kosov tkaninskega blaga v vrednosti 6000 dinarjev in nekaj živil.

* Ze 19 let iščejo morilca. Pred 19 leti so našli pod neko pečino ubitega posestnika Mirka Urešiča. Oblastva so najprej prijela njegovega svaka Vinča Buziča, a so ga kasneje izpustila. Zaprli pa so ga spet, ko se je po 18 letih na sodišču javil gozdni čuvaj Alojzij Rihter in povedal, da je Buzič res vrgel svojega svaka raz pečino. Prej da Rihter ni hotel prijaviti zločina, ker se je bal Buzičevega maščevanja. Ko je sodišče razpisalo razpravo, je na dan obravnave Rihterja zadela kap. Vaščani so dejali, da je Bog kaznoval Rihterja, ker je hotel spraviti za zmerom v zapor nedolžnega človeka iz osebnega sovraštva.

Potem o tem niso več govorili.

Ker je bila na blizu in daleč najboljša nevesta, so jo vselej zasledovali poželjivi pogledi, kadar je prišla v cerkev — na edini kraj, kjer jo je bilo mogoče videti izven hiše. Njeni starši so bili »bralci« in zato ni nikoli prišla na ples ali na druge zabave.

Thorbjörn je sedel v cerkvi v klopi, ki je bila njeni nasproti; toda nikoli se nista pogovarjala, kolikor so mogli ljudje opaziti. Vendar pa je bil vsak zase prepričan, da mora biti med njima nekakšno razmerje; in ker se med seboj nista pogovarjala tako kakor drugi zaljubljeni v dolini, so začeli o njima marsikaj govoriti. Thorbjörn je postal nepriljubljen. Tega se je sam dobro zavedal in prav zaradi te zavesti je postal še odurnejši, če se je na ženitovanjih in pri plesih dobil z drugimi mladimi ljudmi; zato se je pogosto primerilo, da se je pri takšni priložnosti takoj zapletel v pretep. Število pretefov pa se je čedalje bolj zmanjševalo, čim bolj se je večalo število tistih, ki so občutili njegovo moč; tako se je Thorbjörn kaj zgodaj navadil tega, da ni trpel, da bi mu bil kdo napoti.

»Preveč samosvoj možak si postal,« mu je rekel oče Sámund. »Pa ne pozabi, da vozim jaz bolje, kakor boš pa morda ti.«

Jesen in zima sta šli, pomlad je prihajala — in še zmerom ljudje niso vedeli nič zanesljivega. Marsikaj se je govorilo o odklonjenih snubcih na Osojah. Ljudje so začeli že tudi njo puščati, da je hodila svojo pot. Samo Ingrid je ostala še zmerom z njo. Obe naj bi šli letos skupaj v rovte, ker je Guttorm z Osoj kupil svoj del ob pašnikih Thorbjörnovega očeta. Ljudje so slišali Thorbjörna, ka-

Popotnikova torba

Umril je narodni borec starega kova

Maribor, aprila.

Na velikonočno nedeljo je umrl v Mariboru znani narodni borec in neomajni Jugosloven, odvetnik dr. Ferdo Lašič. Žalostna vest je globoko pretresla vse, ki so poznali pokojnika, moža iz vrst tistih predvojnih narodnih borcev, ki so bili vsak trenutek pripravljeni, da z največjimi žrtvami branijo svobodino in pravice Slovencev in Jugoslovenov.

Dr. Ferdo Lašič se je rodil l. 1879. v Korčicah pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Že kot dijak v mariborski gimnaziji se je pridružil struji narodnoradikalno usmerjenega dijaštva in se je v tej narodno-revolucionarni smeri uveljavljal tudi pozneje v Gradcu, kjer je študiral pravo. Odločil se je prvotno za sodno službo, a so ga zaradi njegove narodne zavednosti začeli preganjati. Bil je premeščen v Kamnik, nazadnje pa odpuščen. Zato se je posvetil odvetniškemu poklicu. Bil je zatem koncipient pri dr. Horvatu, kjer se je živahno udeleževal v naprednih nacionalnih vrstah in pri Sokolu. Pozneje je bil odvetnik v Ormožu. Moral je v svetovno vojno, kjer je bil v zloglasnem seznamu kot politično sumljiv, po prevratu pa se je vrnil v Ormož, kjer je bil prvi slovenski gerent in kjer si je stekel tudi mnogo zaslug kot starosta tamošnjega Sokola. Leta 1923. se je s svojo rodbino preselil v obmejni Maribor, kjer je nadaljeval svoje nacionalno delovanje, ki ga je tukaj osredotočil predvsem na narodnoobrambno torišču kot neutrudni predsednik Družbe sv. Cirila in Metoda. Pod njegovim vodstvom je izvršila podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru v zadnjih letih velike naloge, med drugim postavitve narodne šole v obmejnem Gradišču. Povsod, kamor je prišel, je dr. Lašič izpodbujal z ognjevito besedo k narodni zavesti. Kot zaveden nacionalist in naprednjak se je priključil vrstam Jugoslovenske nacionalne stranke, katere neustrašen pobornik je bil do zadnjega.

Vest o Lašičevi smrti je zadela mariborske nacionalne vrste tem huje, ker je prišla tako iznenada. Nenaden prehlad, ki je imel za

ko je piepeval na hribih; iti je moral namreč tja in praviti to in ono za obe.

Nekega lepega dne, ko je bil s svojim delom pri kraju in se je začelo že večeriti, je sedel in začel premišljevat o marsičem, zlasti pa o tem, kar so v okolici šepetali. Legel je na hrbet v rdeče rjavo resje, položil roke pod glavo in se zastrmel proti nebu, ki se je sinje bočilo nad gostim drevjem in ob njem. Zelena obleka iglavcev in listovcev se je spajala v drgetajočo reko, temne veje, ki so jo sekale na vseh straneh, pa so risale v njej divje, fantastične slike. Nebo samo se je le malokdaj videlo, če je veter ukrivil kakšen list, med tem ko se je tam, kamor ni več segalo listje, odpiralo kakor široko morje in podilo po sebi drobne meglice. To je obrnilo njegovo domišljijo v določeno smer in začel je to, kar je videl, tkati v celoto, v živo sliko.

Breza se je spet smehljala iz tisoč oči k jelki; smreka je stala poleg v tihem zanicevanju in bodla s svojimi glami na vse strani; kajti čim milejši je postajal zrak, tem več slabičev se je zbuvalo, sililo kvišku in vtikalo svoje sveže listje smreki naravnost v nos.

»Kje pa ste bili pozimi, če se sme vprašati?« je poizvedovala smreka, se ščeperila in potla smolo v neznočni prireki. »To je res prehudo! — tako visoko na severu — fejl!«

Da, tu je stala stara, sivolasa smreka, ki je gledala čez vse drugo, se z vejo, za palec deblo, sklanjala skoraj navpično navzdol in grabila predrzen javor za najvišji šop las, da ga je stresalo do kolen. Tej močniti smreki so človeške roke kradle veje, čedalje više, dokler se ni nekega dne, ko je bila sita

posledico pljučnice, je postal zanj usoden. Mesec dni pred 60 letnico ga je pokosila neizprosna smrt. Slava in čast delu in življenju dr. Lašiča, njegovim svojcem pa naše iskreno sočutje!

Tri smrtne žrtve letalske nesreče

Podsreda, aprila.

Poklek v občini Podsredi je bil v nedeljo pozorišče velike letalske nesreče. Okoli pol 14. ure sta leteli nad Poklekom dve letali. Med tem ko je eno nadaljevalo pot naprej, je drugo po več močnih pokih nenadno padlo na tla poleg Peničeve domačije. V usodnem trenutku sta bili doma gospodinja vdova Franciška Peničeva, ki je bila prav tedaj v hiši, in njena poročena hčerka Marija. Ta je v trenutku nesreče šla krmit živino in je letalo padlo na tla komaj kakih dvajset korakov od nje, da se je od strahu skoro sesedla.

Ko so prihiteli ljudje k ponesrečenemu letalu, so dobili v njem zgljenelo truplo, precej daleč proč pa še dve trupli. Ure, ki so jih pozneje orožniki našli pri potnikih, so kazale 13.36. Torej se je nesreča zgodila natančno v tem času. Kakor se da sklepati po letenju, je moral pilot, ki je vodil letalo, opaziti napako v motorju in je skušal neke pristati. Pa ga je nesreča prehitela. Nastala je eksplozija in letalo je bilo izgubljeno. Vse kaže, da je letalo razneslo že v zraku, kajti propeler je padel kakih 50 m, a motor 10 m proč od letalovega trupa.

Na kraj nesreče so se pripeljali z avtom orožniki s Senovega pod vodstvom komandirja g. Brinskoleta. Pri enem izmed ponesrečenecv so dobili potni list, ki je pričal, da je bil njegov lastnik kapetan rumunske vojske Eugen Dimitrescu, star 33 let. Njegova spremljevalca sta bila italijanska letalca. Eden se je pisal Luigi Merizzi, star 34 let. Imena tretjega ponesrečenca pa niso mogli ugotoviti, ker je zgorel z vsemi listinami vred. Iz vseh papirjev, ki so jih našli pri ponesrečenih, je razvidno, da je rumunski oficir prevzel v neki italijanski tvornici vojno letalo, da ga prepelje v Rumunijo. Njegova sopotnika pa sta mu bila dodeljena kot spremljevalca. Ostanke letala so orožniki zbrali in jih pustili na kraju nesreče in jih

takšnega ravnanja, pognala tako visoko, da se je slabotna jelka ob njeni strani prestrašila in jo vprašala ali kaj misli na zimske viharje.

»Ali mislim na zimske viharje?« je odvrnila smreka in s pomočjo severnega vetra tako ošvignila jelko okoli ušes, da bi bila ta skoraj izgubila ravnovesje. Trdno zgrajena, mračna smreka se je tako zagrizla v tla, da so se videli njeni prsti šest čevljev daleč od debla in so bili še tam dosti debelejši kakor vrbnini pri deblu. Da, vrba je to prav nočjo šepnila hmeljevi mladiki, ki se je je zaljubljeno oklepala. Bradata smreka se je zavdala svoje moči. Njene veje so bile visoko nad dosegom človeških bitij. Divji veter se je poigraval z njimi, ona pa je ljudi izživala: »Zdaj mi sekajte veje, če jih morete!«

»Ne, tebi jih ne morejo več sekati,« ji je rekel orel, se milostno spustil navzdol, dostojanstveno zložil svoje peroti in začel čistiti s svojih kril ovčjo kri. »Veš kaj? Kraljico mislim povabiti, da bi se tu naselila... Nekaj jajc prenaša, da bi jih kje zvalila,« je tiše dodal in osramočeno pogledal svoje gole noge; prišla mu je namreč kopicca sladkih spominov na tiste prve pomladne dni, ko postane vse napol noro od prvih toplih solnčnih žarkov. Kmalu pa je spet dvignil glavo in pogledal izpod obrvi, osenčenih s perjem, kvišku proti skalam, ali morda ne kroži tam kje kraljica, vsa utrujena, in ne čaka, kje bo odložila jajca. Vzpel se je kvišku in kmalu je smreka videla dvojico visoko v jasnem, sinjem zraku, kjer je plavala v ravni črti z gorami in se pogovarjala o novem domu.

(Dalje prihodnjič.)

pokrili s padali, ki so bila osmojena, vendar niso zgorela. Truplo Dimitresca je bilo grozno razbito. Orožniki so vse okrog preiskali, sestavili zapisnik in javili nesrečo oblastvom.

Na kraj nesreče so prihajale vse popoldne in še v ponedeljek trume ljudi od blizu in daleč. Bližni prebivalci so pripovedovali, kako se jim je zdelo sumljivo gibanje ponesrečenega letala malo pred nesrečo. Kaj je bil vzrok nesreče, še ni dognano in najbrž tudi ne bo, ker so tisti, ki bi nam to lahko povedali, mrtvi.

Smrten padec s kolesa

Ptuj, aprila.

Komaj 18 letni kočarjev sin Jožef Rojko z Rogoznice, občina Sv. Rupert v Slov. goricah, je bil te dni na dnini pri Sv. Lenartu. Ko se je zvečer vračal v družbi s tremi mladimi fanti domov, je na cesti nenadno padel s kolesa, pri čemer je dobil smrtno nevarne notranje poškodbe. Ranjenega so zapeljali v bolnišnico, kjer pa je vsa zdravniška pomoč bila prepozna, in je nekaj ur pozneje umrl za poškodbami.

Nevarna vlomilska tolpa za zapahi

Ivanjkovci, aprila.

Od lanskega leta naprej so se dogajale v tukajšnji okolici večje tatvine. Orožništvo je z največjo vneto zasledovalo dolgoravnike, vendar jih ni moglo poloviti in tatvine so ostale nepojasnjene. Zato je bilo jasno, da je morala te vlome izvršiti dobro organizirana tolpa. Največ je bilo vlomov v zidanice in vinogradniške hiše, kjer nihče ne stanuje. Tatovi so odnašali, kar se je dalo odnesti. Bili so veliki prijatelji žganja in vina. Celo tako predrzni so bili, da so z vozom odvažali cele sode. Prav tako so radi jemali mast, meso, žito, moko in razno orodje in drugo.

Vlomili so med drugim pri gg. Josipu Zabajniku v Jeruzalemu, Cirilu Miklu v Brebrovniku, Tereziji Ivanuševi v Brebrovniku (trikrat), Lašiču v Zerovincih, viničarju Skrjancu v Brebrovniku, dr. Fürstu v Brebrovniku, Sunku v Desnjaku, Lesjaku v Zerovincih, inž. Mursi v Litmerku, Idi Martinčevi v Strezetini, Antonu Kocipru v Litmerku, Mäksu Mešku v Lahoncih, Zmazku v Cerovcu, Pavloviču v Brebrovniku in v zidani-ico graščine Negove v Cerovcu (dvakrat).

Pred nekaj tedni je bila oropana župna cerkev pri Sv. Miklavžu, a predzadnje sobote cerkev na Polenshaku. V obeh cerkvah so bili ukradeni monštrance, kelih in še drugi predmeti.

Tukajšnje orožništvo je bilo tako rekoč neprestano na nogah pod vodstvom komandirja Radoša, a šele predzadnji ponedeljek se je začela zadeva pojasnjevati. Orožniki so napravili hišno preiskavo pri Zidariču ter našli nekaj ukradenih predmetov. Aretirali so takoj Grašiča. Potem so nadaljevali preiskavo in so že imeli do 19. ure razen enega vse aretirane. Našli so tudi že več skrivališč ukradenega blaga. Tako so v Černezelovi trgovini dobili 80 litrov žganja, orožje, jedilni pribor, steklenice in drugo, pri Zidariču monštranco in kelih s Polenshaka in razno ukradeno blago.

Preiskava se je nadaljevala noč in dan od omenjenega ponedeljka zjutraj do četrtega zjutraj. Tukajšnja orožniška postaja je v to svrhu dobila ojačenja.

Vsi vlomilci, izvršeni v zadnjem času, so bili pojasnjeni, ker so se od vseh vlomov našli posamezni ukradeni predmeti. Osumljeni so pod težo dokazov po večini priznali svoje grehe.

V četrtek zjutraj je bila vsa družba oddana sreskemu sodišču v Ormožu, kjer pa so ostali le čez dan. Ze zvečer so jih spravili v zapore okrožnega sodišča v Mariboru, kjer zdaj čakajo na zaslužno plačilo.

Ljudstvo, ki je bilo zaradi neprestanih vlomov že silno razburjeno, si je zdaj oddahnilo. Tukajšnjemu orožništvu gre vsa zahvala, da nas je rešilo hude nadloge in nam za velikonočne praznike prihranilo skrbi za imetje.

Ne zaoravajte v brazde svežega gnoja

Na Nižjem Avstrijskem so napravili tale poizkus: Štiri njive so pripravili, in sicer prvo brez gnoja, drugo s suhim slamnatim gnojem, tretjo s svežim in četrto z dobro uležanim gnojem. Slab pridelek so dale prve tri njive, njiva z uležanim gnojem pa je dala za tri petine več pridelka od ostalih. Posebno občutljiv je za sveži gnoj krompir.

Poizkusi kažejo, da bodi gnoj star od osmih tednov do dveh mesecev. Slamnati gnoj navozimo na velik kup in ga dobro stlačimo, nato pa ga pustimo, da se uleže. Če za to ni več časa, svetujejo strokovnjaki dodatek žveplenokislega amonijaka, ki ga potrosimo po gnojišču. Žveplenokisli amonijak toliko razkroji in pripravi gnoj, da ta učinkuje kakor uležani gnoj.

Naši na tujem Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, marca

Policija v Oglesbyju je izgnala iz Amerike Vincenca Zupančiča. Mož je presedel 12 let v ječi zaradi umora svoje žene in izpuščen je bil pogojno. Ker se pa ni lepo vedel, so ga aretirali in izgnali v staro domovino. Doma je iz Spodnje Štajerske in v Ameriki je bil nad 30 let.

V Kalumetu je med potjo na delo v rudnik nenadno umrl Stefan Rožič, star 75 let, doma iz okolice Črnomlja. Zadel ga je srčna kap. Zapušča ženo, osem sinov in dve hčeri. V Ameriki je bil blizu 40 let.

V Milwaukeeju so umrli: Josipina Arhova, stara 58 let, doma iz Skocijana; Franc Zorc, star 51 let, doma s Toškega čela pri Ljubljani, in Terezija Draginčeva, stara 67 let, doma iz Metlike.

V Grossu je umrl delavec Franc Zalokar, star 62 let, doma s Štajerskega. V Sugarite New Mexicu je umrl Franc Lukančič, star 59 let, doma iz Štange pri Litiiji.

V slovenski farmerski naselbini Beamsville v Kanadi je umrl farmar Ivan Žužek, star 43 let, doma iz okolice Velikih Lašč. V Kanadi je zapustil ženo in štiri nepreskrbljene otroke.

V Evelethu je umrla Moli Smoličeva, stara 43 let.

V Anadondi je zmrznil med delom v kamnolomu Anton Fon, doma iz Trnovega pri Tolminu na Primorskem. Star je bil 64 let.

Ženski vestnik Mati kot zdravnica za manjše bolezni

Če je otrok prehlajen in ima nahod, tedaj ne vedeti, kaj mu je in kako ga bo zdravila. Če je otrok prehlajen in nima nahoda, tedaj mu daj piti vročega lipovega čaja z medom. Prevri v vodi in kisu suho bezgovo cvetje in naj otrok nad to soparo drži obraz. Potem mu glavo zavij in naj ostane v postelji dan ali dva, da ga nahod mine.

Če pa otrok kašlja, tedaj mu skuhaj bezgovega čaja, pomešanega z medom in naj ga večkrat na dan popije po pol skodelice. Če pa kašelj nikakor neče popustiti, pa mu napravi še topel obkladek na prsi. Popari žajbelj ali senen drob, ga zavij v krpo in položi kot obkladek otroku na prsi. Pazi pa, da ne bo prevroč, da otroka ne opečeš. Otroka nato dobro pokrij in naj ostane nekaj dni v postelji. Obkladek lahko menjša vsaki dve uri.

Pogosto se zgodi, če se otrok prehladi, da dobi vnetje v vratu. Proti vnetju pomaga zelo preprosto sredstvo, in sicer: v žličko

daš malo sladkorja v prahu, ščepljenega cimta in nakapaš 10 kapljic limonovega soka. To zmešaš in daš otroku popiti. To zdravilo mu dajaj vsake tri ure. Skuhaj pa tudi suhih fig ali češpelj in naj otrok zaužije vsake pol ure po dve žlici.

Če otrok dobiva zobe in se joka, mu daj večkrat na dan posladkan janežev čaj. Lahko pa zmešaš tudi malo janeža, kamilice in baldrijana in skuhaš čaj.

Če ima otrok gliste, kar se takoj vidi že na očeh, ker ima oči zelo svetle in mokre, mu daj glistavice. Če pa teh nimaš pri roki, mu daj jesti bučnice, stalčen česen ali pa nariban korenček, pomešan s čebulo.

Če ima otrok drisko, mu skuhaj janeža na mleku, ali žajblja, suhih borovnic ali pa ovsenega zdroba.

Če pa je otrok zaprt, tedaj naj je suho kuhane hruške, fige in bezgove jagode. Če otroka tišči v želodcu, naj pije čaj iz kamilic, janeža in pelina. To je tudi za odrasle ljudi priporočljivo.

Če se otrok opeče ali popari, mu takoj naveži na opečeno mesto naribanega krompirja pomešanega z oljem, in opekline dobro zavij. Krompir prej dobro operi, olup, hitro naribaj ter zmešaj z oljem.

Če otrok pade in se potolče, tedaj zmoči v mrzli vodi večkrat zloženo cunjco, jo malo otisni in položi na udarjeno mesto. Tak obkladek menjaj vsakih pet minut in to skozi eno uro. Potem boleče mesto namaži z vazelinom; če tega nimaš, pa z oljem.

Za kuhinjo

Kruh s krompirjem. Ako hočeš, da bo kruh zelo rahel in da se tako hitro ne posuši, ga umesi takole: Vzemi pol kile ržene moke, pol kile pa pšenične moke. Skuhaj pet debelih krompirjev, ki jih olup in zribaj na strgalniku in prilij potem h krompirju malo tople vode. Napravi kvasec (dve dekli kvasca) in ko se je namočil in vzhajal, zamesi s tem moko s krompirjem, dodaj še malo janeža in soli. Testo naj bo bolj trdo umešeno. Zamesi pa testo že prejšnji večer in ga postavi čez noč na toplo. Drugi dan ga pa premesi, napravi hlebec ali štruco in pusti kruh še enkrat vzhajati. Potem ga deni peči.

Juha iz kosti. Kostni od pečenega mesa (teletine, svinjine ali kokoši) drobno sesekaj in pristavi z mrzlo vodo. V vodo daj vso zelenjavo (korenček, peteršilj, zeleno in čebulo) po okusu osoli in malo popoprjaj. Vre naj približno in počasi dve uri. Nato juho precedi in dodaj tri olupljene in na kocke narezane krompirje. Med tem ko juha vre in se je krompir skuhal, pa naredi iz žlice masti in žlice moke ne pretemno prežganje. Prežganje stresi v juho, dodaj malo drobno seseklanega zelenega peteršilja in ko je dobro prevrelo, je juha gotova.

Nadevane palačinke s špinačo. Speci navadne palačinke brez sladkorja. Skuhaj v slanem kropu špinačo. Kuhano ocedi, jo polij z mrzlo vodo, dobro otisni in pretlači skozi sito. V kozici napravi svetlo prežganje iz žlice sirovega masla in žlice moke, nato stresi pretlačeno špinačo zraven, dobro zmešaj, malo popoprjaj in prilij dve žlici juhe ali mleka. Špinača mora biti gosta. Ko malo prevre, nadevaj palačinke. To naredi enako, kakor če jih namažeš z mezgo. Zvij vsako palačinko in zvite polagaj v pomazano pekačo. V lončku raztepi tri jajca in osminko litra mleka, polij po nadevanih palačinkah, nato pa jih postavi za pol ure v pečico, da se malo popečejo. Daš lahko s solato za večerjo na mizo.

Praktični nasveti

Novo pločevinasto posodo pred uporabo dobro namaži s svinjsko mastjo, nato jo deni v pečico, da se dobro segreje. Hladno potem umij z vročo vodo, kateri si dodala malo sode. Če ravnaš z novo posodo tako, ne bo nikoli zarjavela.

Ogorki cigar in cigaret (čiki) so dobri za gnojenje sobnih rastlin. Spravi jih v primerne posodi, nalij vode in pusti nekaj dni. Potem zalivaj s to vodo po malem sobne rastline. Zlasti asparagusu tako zalivanje zelo pospešuje rast.

Za prehod skozi Andoro plača begunec takso po teži

Sedanja španska vojna je poleg milijonske škode prinesla tudi nepričakovane dohodke državi Andori. Andora, ki obsega samo kakih 450 kvadratnih kilometrov, leži v Pirenejih med Španijo in Francijo. Iz te gorske države držita samo dve poti: ena v Španijo, druga čez 2400 m visoki prelaz v Francijo. Zaradi tolake višine prelaz večji del leta ni pristopen prometnim sredstvom razen smučim, saj leži na njem osem mesecev v letu okoli več metrov snega. Zato pa je kaj lahko Andorcem mejo zapreti, odnosno jo strogo nadzorovati.

Zavoljo neugodne gorske lege je Andora precej siromašna država. Zato so prebivalci prav iznajdljivi v iskanju dohodkov. Naj-

več jim donša prevoz iz Španije v Francijo, za katerega že od nekdanj računajo po štiri franke od kilograma vsakega blaga.

Ko je v Španiji nastala vojna, je promet čez Andoro zelo oživel. Zmerno mpolno beguncev, ki beže v Francijo. Zlasti mnogih jih je od časa, ko se bojišče bliža Pirenejem. Andorčani vsakega begunca primejo in zahtevajo od njega prevozno takso: štiri franke od kilograma. Če tehtaš na primer 70 kilogramov, te prehod čez Andoro stane 280 frankov. Če seveda zavohajo pri beguncih večjo petičnost, zahtevajo več. Gorje pa tistemu, ki jih hoče opehariti, zakaj ustrelje ga kot navadnega zločinca.

Gojišča volovskih žab, ki mukajo kakor krave

Lani so tuji listi poročali o žabjem gojišču, ki ga je ustanovil neki Hamburgčan v Meissendorfu pri Winsenu. Mož redi tako zvane volovske žabe. Gre mu za žabjo kožo in žabje krake. Manj znano je pa, da rede te volovske žabe že dalje časa na Kitajskem in Japonskem. Prve volovske žabe so pripeljali na Japonsko že leta 1897 in Japonci so imeli z njimi mnogo preglavic, preden so jih lahko gojili. Uspehi so se pokazali šele leta 1910., a leta 1920. so bili rejci že tako daleč, da so naučili žabe jesti mrtve žuželke in bube sviloprejk, ki ostanejo kot odpadki v svilarstvu. Kmalu so začeli Japonci pošiljati žabje krake v vsa velika mesta Evrope in Amerike. V Ameriki dotlej ni bilo povpraševanja po žabjem mesu.

Naenkrat so pa začeli tudi Američani navdušeno jesti žabje krake.

To je pa sprožilo misel, da bi Američani ustanovili posebna žabja gojišča doma. Leta 1933 je ustanovil Haig prvo ameriško žabje gojišče v Kaliforniji. Ustanovil ga je po japonskem vzorcu, samo ni mogel krmiti žab z hubami sviloprejk, temveč z rački, ribicami in žabicami. Haigovo žabje gojišče proda vsako leto več sto tisoč žab. Navdušenje za žabje krake v Ameriki zdaj naglo narašča in nekatere tvornice konzerv delajo že poskuse s konzerviranjem žabjega mesa. Ustanavljajo se tudi nova žabja gojišča, in sicer v južnih državah, kjer doraste volovska žaba že v enem letu, med tem ko v hladnejših krajih, tako v Kanadi, traja njen razvoj tri leta.

Človeška velikost in svojstva so odvisna od hrane

V severni Indiji so ugotovili nekaj zanimivega. Rodova Sikhov in Patancev, ki raste v isti umazanosti kakor prebivalci Madrasa v južni Indiji, imata krepke, zdrave in visoke može. Ljudje iz Madrasa pa imajo majhne in pokvečene postave. Sikhi in Patanci se hranijo z mlekom, mesom, jedo mnogo zelenjave, krompirja in pšeničnega kruha, v Madrasu pa jedo ljudje riž, papriko, tamarinde in posušene ribe.

Neki angleški višji uradnik indijskega zdravstvenega urada, ki je opazoval vse to, je začel delati poizkuse s podganami. Nekaj podgan je hranil s hrano povprečnega angleškega delavca (z belim kruhom, mezgo, kuhanim mesom, ovčjim mesom, ribami, kuhano zelenjavo in čajem), druge pa je hranil tako, kakor se hranijo Sikhi in Patanci, tretje pa kakor se hrani prebivalstvo Madrasa.

Prve podgane so se razvile v velike, trške živali in podgane so postale zelo bojevite. Druge so postale okrogle in prijazne; po postavi so bile velike kakor prve, toda njih kožuhji so bili gladki in bojevitosti niso prav nič karale. Tretje, hranjene, kakor so hranijo ljudje v Madrasu, so bile sicer zdrave, toda le malo večje od miši.

Tako je angleški zdravstveni uradnik v Indiji na nazoren način pokazal, kakšen vpliv ima hrana na svojstva in rast. Poizkuse pa je delal še dalje. Nekim podganam je dal masno hrano, kakršne so navajeni Francozi, meso v različnih omakah in solato s pridatki. Te podgane so ostale majhne in so bile v sredini široke, dlaka jim je bila navadna in brki so jim stali pokoncu. Druge podgane, ki so se hranile kakor Japonci

samo z ribami, luščenim rižem in tu in tam s kakšnim rakom, so bile isto tako kratke, toda živahne in nemirne. Dlaka jim je bila trda kakor iz žice. Nihče kj je vse te podgane videl, ni mogel verjeti, da izvirajo vse od istega podganjega para.

Naj k temu pripomnimo, da Japoncem ni prav všeč, da so po postavi tako majhni. Zato so izvršili obsežne raziskave, da dočenojo učinek hrane na telesno velikost in so ugotovili, da japonski ljudski hrani primanjkuje rudniških soli kakor tudi vitaminov A in B. Ravnatelj prehranjevalnega zavoda v Tokiu je prišel na misel, da je neke ribe, ki imajo mnogo vitaminov in soli, posušil jih zmlel v moko, in to moko so dodajali štiri leta hrani skupine japonskih učencev. Uspeh je bil ta, da so bili ti otroci manj dovzetni za razne bolezni, da so tehtali povprečno dva in pol kilograma več nego drugi otroci in da so bili tudi za nekoliko centimetrov višji. Tako se je pokazalo, da vpliva na človeško rast poleg vrste drugih okoliščin, kakor podnebje in podjedavanje, v znatni meri tudi hrana.

Hrana je lahko vzrok mnogih bolezni. Tako so želodec in čreva mnogih prebivalcev južne Indije polni oteklin. Posebno velja to za Madras. V bližnjem Travancoreu, kjer se ljudje hranijo z mnogo čistega škroba, ki ga dobe v gomoljih tapike, so razmreže še slabše. V poizkuševalšču zgoraj omenjenega angleškega raziskovalca v Indiji so ugotovili, da ima deset odstotkov podgan, ki so jih hranili z madraško hrano, otekline v želodcu in črevih. Podgan, ki so jih hranili s travancorskimi tapikami, pa je bila več ka-

kor četrtnina na ta način bolna. Isto razmerje obstoji tudi med prebivalci obeh pokrajin. Podgane, ki so jih hranili z običajno hrano, sploh niso dobile oteklin.

Japonci so tudi odkrili, da nastaja iz oteklin neozdravljivi rak, če traja način prehrane, ki te otekline povzroča, več kakor pol leta. Če se hrana v tem času spremeni, pa do raka ne pride in otekline sploh izginejo. Šest milijonov Sindov v severni Indiji, to je polovica sindskega prebivalstva, trpi zavoljo kamnov v mehurju. Omenjeni Anglež je svoje poizkusne podgane krmil potem s hrano teh Sindov in z neverjetno naglico jih je polovica obolela za kamni. Drugo skupino je hranil na isti način, dajal pa jim je vsak dan še žličko mleka, in živali niso dobile kamnov.

Takšni poizkusi kažejo, kako važno je preučevati vprašanje človeške prehrane od vseh strani. Pogosto je mogoče samo z majhno izpremembo v prehrani odvrniti mnogo zla. Spomnimo se samo, koliko žrtev je zahtevala bolezen beriberi med Japonci, dokler niso raziskovalci ugotovili, da izvira ta bolezen samo od pomanjkanja vitaminov, kar je bila spet posledica tega, da so se Japonci hranili s popolnoma luščenim rižem. Odkar se hranijo z napol luščenim, je ta bolezen med njimi skoro čisto izginila.

Kratek nauk iz tega je, da uživaj zelo različno hrano, med katero ne sme manjkati presnega sadja in zelenjave. Mlečne jedi vseh vrst so zdrave. Prav tako črni kruh. Ajdovi žganci, čim bolj so črni, tem več so vredni.

Kaj napraviš, če imaš mrzle noge

Če te rado v noge zebe, je vzrok ta, da imaš preten krvni obtok. Kri teče prepočasi, ker ni zdrava. Zato se tudi nalezljive bolezni lotijo najrajši tistih, ki jih rado v noge zebe. Pri takih ljudeh skoro kar nič ne pomaga, če se še tako toplo obujejo. To je dokaz, da pride toplota od znotraj, od krvnega obtoka, in je obutev le zato, da se ta toplota ne oddaja po nepotrebnem.

Mokre noge ne morejo biti tople. Zato pa si seveda sploh moraš mokre čevlje in nogavice doma takoj sezuti in se preobuti v suho.

Čeprav niti ne greš ven iz hiše, je priporočljivo, da si nogavice preoblečeš tudi, kadar so vlažne od potu, in se hkratu tudi preobuješ. Vlažna obutev in vlažne nogavice ovirajo obtok krvi.

Zdrave so za noge kopeli, in sicer menjavanje tople in mrzle vode. Toplina vode v prvi posodi bodi 40 stopinj Celzija, v drugi posodi pa 15 stopinj Celzija. Približno pet minut drži noge v vroči vodi in jih za 20 sekund vtakni v mrzlo. To ponovi trikrat do petkrat. Slednjih si noge z robato brisačo močno zdrgni, dokler ne čutiš, da imaš tople.

Nekateri si segrevajo noge s posodo z vročo vodo ali pa z vročo opeko, zavito v cunjce. Res se s to posodo odstrani občutek mrzloti, a le za malo časa. S posodo si pa ne ozdraviš obtoka krvi, zato je boljše, da se segrevaš s kopelmi. Razen tega pa je nevarno, da se človek preveč navadi na tako posodo in slednjič brez nje ne more več izhajati.

Zelo nezdružna je razvada, da greš v nogavice in posteljo. Koča na nogah mora ponoči izločati mraz iz telesa. Če so na nogavice na nogah, se ovira ta naloga in kri se ne boji leno pretaka.

Listnica uredništva

Velika Nedelja. Kaj ste hoteli povedati o padjarski podružnici, nismo mogli razumeti. Dopisi so nam dobro došli, a prosimo za jedratost in jasnost!

TUDI RES

Učitelj: »Katerega spola je jajce?«
Mihec: »To se vidi šele, kadar ga koklja izvali, gospod učitelj.«

V Ameriki so zgradili mesto iz gumija

Ni to morda bujna domišljija. Da je mesto iz gumija živa resnica, se lahko prepriča vsakdo, ki ima dovolj denarja, da se popelje v Ameriko in obiše Rosary Field pri Cincinnatiu. To je nekakšno »mesto za poskušnjo«, ki so ga zgradili iz gumija inženjerji gradbene visoke šole v Cincinnatiu. Vsa gradbena tvarina Rosary Fielda je iz gumija. Uspeh, ki so ga s tem poskusom dosegli ameriški inženjerji, je nepričakovan. Hiše iz gumija so hiše, v katerih je vsak ropot nemogoč.

Zato in zaradi drugih prednosti so že tudi v New Yorku začeli zidati gumijaste hiše. Pravijo, da bodo v bodoče vsaj v Ameriki najbrž precej opustili gradnjo hiš iz takšnega gradiva, kakršnega so uporabljali doslej. Seveda gre pri tem v prvi vrsti le za manj-

še stavbe, nikakor pa ne za mogočne nebotičnike z nešetimi nadstropji. Zanje gumijasto gradivo gotovo ne bi bilo tako uporabljivo kot železobetone.

Gumijaste hiše so za 40 do 50 odstotkov lažje od kamenitih zgradb in jih je mogoče mnogo prej zgraditi. Izumili so tudi sredstvo, s katerim je mogoče doseči, da gumi ne propuša niti v najmanjši meri zraka, četudi so gumijaste plošče še tako tanke. Gumijaste sobe ogrevajo s toplim zrakom, ki ga spuščajo v nalašč za to pripravljene votline v gumijastih stenah. Tudi ceste in ulice niso v Rosary Fieldu več tlakovane s kamenitimi kockami ali zalite z asfaltom, temveč so zgrajene iz močnega gumija. Če se po teh ulicah pelje vozilo, ni slišati niti najmanjšega ropota.

Državica, ki šteje le 11.000 duš

Iz Vaduza, glavnega mesta Lihtenštajna, poročajo, da je knez Franc I. izročil svoje vladarske pravice nad kneževino prestolonasledniku Francu Jožefu, najstarejšemu sinu kneza Alojzija Lihtenštajnskega, ki se je bil tudi odrekel svojim pravicam v prilog svojemu sinu. Knez Franc Jožef šteje 32 let in še ni oženjen. Knez Franc I., ki je stopil v pokoj, šteje zdaj 85 let. Poročil se je šele pred 9 leti. Svoje dni je bil avstrijski veleposlanik v Petrogradu.

Takoj po nastopu novega regenta je bila imenovana tudi nova vlada. Šef vlade je ostal dr. Hoop, vladni svetniki pa župnik Frommelt, dr. Voigt in Arnold Hoop. Spremembe so postale nujne po priključitvi Avstrije k Nemčiji. Lihtenštajn je s tem izrazil svojo voljo, da hoče ostati neodvisna kneževina.

Kneževina Lihtenštajn je deželica na bivišji avstrijsko-švicarski meji. Potniki, ki se

vozijo skozi Avstrijo in Švico, jo v vlaku prepotujejo v pol ure. Kneževina meri 159 kvadratnih kilometrov. Največja dolžina države znaša 22 km, to je okroglo toliko kakor iz Ljubljane v Kranj, največja širina pa 10 km. Prebivalstva šteje kneževina 11.000. Glavno mesto je Vaduz z 2000 prebivalci. Razdeljena je kneževina Lihtenštajn v 11 občin. Vojaštva kneževina nima. Vsak državljan, ki šteje manj kakor 60 let, pa je obvezan, da pride branit domovino, kadar je potrebno.

Kneževina je zadnja leta, ko so se iz Nemčije izselili številni bogati židje, postala središče pomembnih denarniških poslov, od katerih je imela vlada nepričakovano visoke dohodke. Mnogo velikih mednarodnih podjetij, ki so jih po drugih državah obremenjevali z davki, je preneslo svoj sedež v Lihtenštajn. Brezposelnosti in uboščine v Lihtenštajnu ne poznajo. Po veri so prebivalci katoličani.

× **Otona Habsburškega obtožujejo veleizdaje.** »Linzer Volksblatt« objavila izjavo avstrijskega ministra pravde dr. Huberja, ki naglašja, da so avstrijska oblastva izdala za Otonom Habsburškim tiralico. Obtožujejo ga veleizdaje zaradi njegove izjave, ki jo je podal v Parizu in v kateri je zahteval pomoč tujih držav za osvoboditev Avstrije. Sodna obravnava bo izvedena v odsotnosti obtoženca, ki se mudi nekje v Italiji. Kakor se napoveduje, bo izrečena sodba, s katero bo odrejena zaplemba vsega premoženja Habsburžanov v Avstriji. Oton Habsburški ima v Avstriji več veleposestev, ki jih je svoječasno socialistična vladavina sicer zaplenila v korist države, ki pa jih je Schuschniggova vlada spet vrnila Habsburžanom. List dalje naglašja, da bodo smatrali vsakega pristaša Otona Habsburškega za veleizdajalca. V tem vidijo napoved ostrih ukrepov proti avstrijskim monarhistom, ki zdaj drug za drugim zapuščajo Avstrijo in se se- le v tujino.

× **Sneg na Vezuvu.** Sredi aprila je nastal velik mrzec ne le v gornji in srednji Italiji, marveč tudi v spodnji tja do konca Kalabrije. Po vseh južnih Apeninih je zadnje dni močno snežilo ter je zapadlo do 20 cm snega. Tudi ognjenik Vezuv je ves v snegu, kar je v čudnem nasprotju s cvetjem in zelenjem v dolini.

× **Denar iz stekla.** Po dolgih poskusih se je v Ameriki posrečilo izdelati kovance iz posebnega stekla, ki ga ni mogoče ponarediti. Ta novi denar je odporen proti vsem vplivom vlage, toplotnih izprememb in kislin, ki pridejo v poštev v vsakdanjem živ-

ljenju. Glavno pa je, da se ta denar da lahko prati in razkuževati.

× **Le ponoči odprta trgovina.** Neki trgovec v New Yorku ima trgovino, ki je odprta le ponoči, in sicer od ponoči do 6. zjutraj. Ta trgovina je namenjena takim kupcem, ki čez dan ne utegnejo nakupovati. Trgovec pravi, da je prav zadovoljen s svojo nočno kupčijo.

× **Ce bi hotel človek prečitati vse časopise,** ki izidejo po vsem svetu v teku enega samega dne, bi moral razumeti vse jezike sveta, časovno pa bi za ta opravek rabil 25.000 ur.

× **Največji svetilnik na svetu.** Francosko časopisje poroča, da bodo na francoskem otoku Quessant, ki leži nedaleč obale, letos zgradili nov svetilnik, ki bo največji, kar jih je dozdaj na svetu visok bo 40 metrov. Sam žaromet bo imel v obsegu 13 metrov. Skozi žaromet bo sijala svetloba, močna za okoli 500 milijonov sveč.

× **Peš skozi Saharo.** Dve mladi Francozini, Odette du Puigaudeau in pisateljica Marion Senores, sta brez posebnega hrupa urednici nekaj, česar še ni nihče storil. Prekoračili sta južno maroško mejo in prišli skozi najvažnejše pokrajine Sahare do Timbukta ob reki Nigru in nazaj Potovali sta eno leto in prehodili ali prejezdili 6500 km.

× **Iz Berlina v Bagdad v 24 urah.** Nemška letalska družba Lufthansa bo uvedla na progi Berlin - Bagdad tudi prevoz potnikov. Doslej so prevažali namreč samo pošto. Proga je dolga 4000 kilometrov. Letala omenjene družbe bodo to daljavo premagala v 24 urah. To bo najhitrejša letalska zveza na svetu. Proga bo držala preko Budimpešte in Bukarešte.

× **Solata iz vrtnic.** Kalifornijski vrtnarji menda niso mogli spraviti svojih vrtnic v zadostni množini v denar, zato so iskali drug izhod in so ga našli. Vrtnice so skuhalih in jih pošteno zabečili. Uspeh je bil zadovoljiv: jed iz vrtnic nikakor ni imela slabega okusa. Samo barvo so cvetni listi izgubili. Zato so poskusili ohraniti tudi to. Namesto, da bi cvetove kuhali, so iz njih listov napravili solato. Okus je baje izvrsten. Danes dobiš v mnogih kalifornijskih in drugih ameriških mestih na jedilnih listih rožno solato.

× **Ogromen izbljiv na solncu.** Nedavno so izračunali zvezdoslovci Carneggiejevega zavoda v Washingtonu po posnetkih v zvezdarni na Mount Wilsonu, da je bil letos 20. marca na solncu največji izbljiv, kar so jih kdaj dognali zvezdoslovci. Iz solnca je bljunila 20. marca ogromna množina tekočih rudnin in vodika in se razpršila po vsemirju. Ta ogromni izbljiv je videl zvezdoslovec Hickoks in ga tudi fotografiral. Moral pa je fotografiranje prekiniti, ko so mu solnce zastri oblake. In tako je razvidno iz zadnjega posnetka, da je tisti trenutek bljunila iz solnca gmota poldrugi milijon kilometrov nad solnčno površino, med tem ko je segel doslej največji zabeležen izbljiv (17. sept. l. 1937.) samo en milijon kilometrov visoko. Posledice tako ogromnih izbljivov se kažejo tudi na zemlji v čudnem vremenu.

× **Pravda zaradi bolh.** V Budimpešti je nedavno gostovala artistska družba iz Debrečina. Eden izmed te družbe je stanoval pri neki gospe, ki je bila na glasu nenavadno snažne ženske. Gospodinja je vsako jutro čistila stanovanje in trebila mrčes, da je bilo stanovanje zmerom čisto. Za pobiranje bolh je porabljala poseben prašek, s katerim je uničila vse bolhe. Ko je nekega jutra iskala bolhe v stanovanju, jih je nekaj odkrila in jih takoj s praškom pokončala. Zal pa so bile tiste bolhe dresirane, saj je artist z njimi nastopal v varietetu. Čez dvajset bolh je nesrečna ženska tako pokončala, in vse so bile dresirane. Ko je prišel artist domov in ni več našel svojih bolh, se je razjezil in je v togoti razbil pohištvo svoje gospodinje. Zdal sta oba pred sodiščem. On toži gospodinjo zaradi svojih bolh, ona pa njega zaradi razbitega pohištva.

× **Vsa zaloga zlata na svetu znaša po približni cenitvi dve milijardi kilogramov,** in to zlato je vredno v našem denarju približno osem bilijonov dinarjev. Mnogo pa je zlata še v zemlji, tako da se te zaloge ne bodo manjšale, čeprav se mnogo te dragocene kovine obrabi pri prstanih, verižicah, urah in drugih okraskih. Ogromna večina zlatih zalog je seveda v zakladnicah bank, ki izdajajo bankovce. To pri miru ležeče zlato se ne obrabi, ker so namesto zlata v prometu bankovci kot plačilno sredstvo. Iz zgodovine vemo, da je bil včasih v mnogih državah, zlasti v Franciji v obtoku le zlati denar, ki se je obrabljal in se je tako mnogo zlata izgubilo.

× **Purane obuva, da se na poti ne ranijo.** Zdal, ko so se ponekod tako razširile živalske kužne bolezni, delajo poskuse, kako zaščititi živino pred okuženjem. Živini nataknejo na noge posebne gumijaste čivilje, in to jo po večini obvaruje okuženja. V zvezi s tem je zanimiva vest, ki jo priobčujejo angleški listi o nekem avstralskem farmarju. Mož se peča v Novem Južnem Walesu z rejo puranov in jih pošilja v vse dežele, kjer žive Angleži. Njegova farma je pa zelo oddaljena od najbližje železniške postaje, odkoder se razpošiljajo purani po železnici na vse strani: do postaje pa morajo hoditi. Pot je zelo slaba in purani so se vedno ranili v noge, tako da jih je moral farmar prodati ceneje. Farmar je razmišljal, kako bi si pomagal in v glavo mu je šnila misel, da bi purane nekako obul. Seveda pa ni mogoče misliti, da bi nataknil vsakemu puranu na noge čevljičke. Farmar je bil iznajdljiv in si je pomagal rajši tako, da je začel vtikati puranom noge v toplo smolo, potem pa v pesek. Ko se smola s peskom strdi, so purani kakor obuti in prihajajo na železniško postajo povsem zdravi. S tem je pa tudi njihova cena poskočila in ima farmar povrnjene stroške za smolo.

× Riž uživajo ljudje že 5000 let. Na Kitajskem so ga začeli splošno gojiti pred dobrimi 4000 leti. Kitajski cesar Japo ga je leta 2356. pred Kristusom začel gojiti, ker je spoznal, kako imenitna hrana je. Ob veliki Rumeni reki je dal napraviti velike vodne naprave za namakanje zemlje, na kateri so ljudje gojili riž in morali cesarju vsako leto odstopiti del žetve. Na Kitajskem so riž že takrat prav tako pripravljali in jedli kakor dandanes. Dali so ga v vodo ter ga kuhali. Ime riž je sanskritskega izvira. Sanskrit je najstarejši znani jezik sveta in velja za nekak prajezik tudi evropskih jezikov. V sanskritu se riž imenuje »vrīhti«, pozneje pa so v izgovarjavi iz te besede napravili besedo »brizi«, iz katere je v starem grškem jeziku nastala beseda »oryza«. Tudi slovenski »riž« je iz te besede. Čeprav je bil riž že zgodaj razširjen po vsej Aziji in po azijskih otokih, vendar so ga v Evropi spoznali šele po vojnah Aleksandra Velikega, ko so ga njegovi vojaki prinesli v Evropo. Spočetka so ga žislali le kot zdravilno jed. Splošno pa so ga začeli uživati šele, ko so ga začeli v Egiptu in na Španskem pridelovati Arabci, ki so napravili v teh deželah velikanske namakalne naprave.

× Najhitrejšje bitje na svetu je po dognanju ameriških znanstvenikov hrošč, soroden našim črnim rogačem. Nekj znanstvenik je izmeril njegovo hitrost: 360 metrov na sekundo. Hrošč leti tako, da ga ni videti. Slišiš samo njegovo frčanje. V eni uri preleti žuželka celih 1296 km.

× Soja je rastlina za vse. V Fordovih tovarnah avtomobilov uvajajo novo snov za volane in gumbe k avtomobilskim hupam. Ta snov je beljakovina iz zrn rastline soje. Ford se je odločil za to novost po uspešnih industrijskih delavnicah v državi Illinoisu, kjer preučujejo izključno samo sojo. Zaposlenih je 30 kemikov in rastlinoslovcev. Njihova naloga je preiskavati, kako vse bi se dala uporabiti soja v industriji. Zato preizkušajo v delavnici razne recepte ki so po večini kitajskega izvora, kako izdelovati iz soje barvila, lake, klej, tiskarsko barvo, nadomestilo za kavčug, linolej, glicerin in kao ve kaj še. Kmalu bo sploh težavno nastati, kaj vse se da izdelovati iz soje.

× Od modrosti rase glava. Ameriški učejak češkega rodu dr. Hrdlička trdi, da ljudem, ki mnogo mislijo, rasto glave. S tem je potrjen nauk, da se človeški udie utrjujejo, odnosno rasto, če jih mnogo rabimo, in da pešajo in počasi okrnejo, če jih ne rabimo. Kdor redno telovadi, ima krepke mišice. Človeku, ki ima zlomljeno nogo dolgo v mavcu, odreveni sklep ali pa tudi vsa noga. Zakaj bi se torej glava in možgani ne ravnali po tem pravilu.

× Šolarica je tožila učitelja. Pred sodiščem v Trebiču na Češkoslovaškem so imeli zanimivo pravdo. Neke sedemletna šolarica je tožila svojega učitelja pred sodiščem zaradi tega, ker ji je v šoli med poukom dejal: »Kdor laže, tudi krade.« Čutila se je toliko užaljena, da si je hotela pred sodiščem poiskati zadoščenje za to žalitev. Sodnik pa je bil drugačnega mnenja. Postavil se je na stališče, da je učitelj v šoli bil čisto upravičen, da je med poukom izrekel te besede. Zato je tudi učitelja oprostil vsake krivde in kazni. Šolarikin pravni zastopnik pa s to sodbo ni bil zadovoljen in se je pritožil na višjen sodišče. Šolarica pa tudi tu ni ničesar dosegla, zakaj tudi prizivno sodišče je smatralo, da učitelj v šoli že sme učencem povedati tudi ta pregovor, da »kdor laže, tudi krade«.

Radio Ljubljana

od 24. do 31. aprila.

Nedelja, 24. aprila: 8.00: Cimermanov kvartet. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 9.45: Verski govor (dr. Roman Tominec). 10.00: Koncert lahke solistične glasbe (plošče). 11.00: Otroška ura (Tetka Marička).

K-ZMUC
ZASTONJ

11.30: Koncert (sodelovali bodo Alda Noličeva, Aleksander Kolacio, člana ljubljanske opere, in Radijski orkester). 13.00: Napovedi. 13.20: Zdaj domače izberimo in vesei vsi bodimo (plošče). 17.00: Kmetijska ura: Ureditv domačega vrta (Franjo Kafol). 17.30: Bojan Adamič in njegov orkester — vmes vsele zgodbe. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Kulturne in gospodarske zveze Jugoslovenov in Italijanov v preteklosti in zdaj (Ivan Siprak, novinar). 19.50: Slovenska ura: a) Koroške narodne na ploščah. b) Pojdite malo čez Ljubelj (dr. Josip Sašelj). 20.30: Velikonočne pesmi bo pel radijski komorni zbor ob spremljevanju radijskega orkestra (dirigent dr. Fran Kimovec). 21.15: Vesel koncert radijskega orkestra. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Milan Stante bo igral na harmoniko.

Ponedeljek, 25. aprila: 12.00: Koncert na vurliških orglah (plošče). 12.45: Poročila. 13.20: Šramek »Stirje fantje«. 14.00: Napovedi. 18.00: Zdravstvena ura: Prva pomoč pri naglih obolenjih (dr. Anton Breclj). 18.20: Nekaj slovenskih pesmic (plošče). 18.40: Slovstveni in kulturni dogodki okoli l. 1848. — II. del (dr. Ivan Grafenauer). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura. Banat v borbi za obstanek (Miloš Stanojevič, profesor). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Koncert radijskega orkestra: Od vzhoda do zahoda. 20.45: Fjodor Šaljapin poje odlomke iz opere »Boris Godunov« (plošče). 21.00: Spominke koncert skladatelja Maurice Ravela (sodelovala bosta profesor Škerjanc in pomnoženi radijski orkester; dirigent Sijanec). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije »Emone«.

Torek, 26. aprila: 12.00: Razne pevke svetovnega slovesa (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 18.00: Uvertire (plošče). 18.40: Slovensko narodno občestvo (dr. Stanko Gogala). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Italijanska in srbskobizantinska cerkvena ikonografija (dr. Fran Mesesnel, profesor). 19.50: Zabavni zvočni tednik. 20.00: Koncert radijskega orkestra. 21.00: Prolog opere »Boris Godunov« (plošče). 21.10: Rondo — IV ura (predaval bo Srečko Koporc, na klavirju Herta Seifertova). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Vesela glasba: radijski orkester (vloške bo pel Mirko Premelč).

Sreda, 27. aprila: 12.00: Glasbene slike (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi.

18.00: Mladinska ura: Opazuj in poskušaj (prof. Miroslav Adlešič). 18.20: Španske pesmi (plošče). 18.40: Dolenjska mesta na prelomu srednjega in novega veka (prof. Janko Jarc). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Kača v ljudski veri (Jelica Belovlič-Bernacikowska). 19.50: Uvod v prenos. 20.00: Prenos opere iz ljubljanskega gledališča (v I. odmoru glasbeno predavanje — Ukmar; v II. odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 28. aprila: 12.00: Sodobna plesna glasba (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Radijski šramek. 14.00: Napovedi. 18.00: Koncert radijskega orkestra. 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. 19.50: 10 minut zabave. 20.00: Koncert pevkega zbora »Ljubljanski zvon«. 20.45: Alford: Muzikalna suita (humoreska). 21.00: Napevi južnih in severnih Slovanov (radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Kvartet mandolin.

Petek, 29. aprila: 11.00: Solska ura: Jurjevanje, belokrajinski običaji (Božo Racič). 12.00: Iz naše domovine (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Koncert slovenskih skladateljev (radijski orkester). 14.00: Napovedi. 18.00: Zenska ura: Mlada žena v svojem domu (Cilka Vračkova). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Vstaja v Bosanski posavini l. 1850. (Ahmed Muratbegović, književnik). 19.50: Zanimivosti (Javornik). 20.00: Filipa Bernarda skladbe in instrumentacije (sodelovali bodo Poldka Zupanova, Vida Rudolfova, Svetozar Banovec, Roman Petrovič in povečan radijski orkester). 21.30: Zvoki v oddih (radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 30. aprila: 12.00: Plošča za ploščo pisana zmes. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Plošča za ploščo pisana zmes. 14.00: Napovedi. 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Vuk Karadžić in Vuk Vrčević (Jovan Lipovac, profesor). 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Za zadnji april še nekaj laži (pisan večer: besedilo Jožek in Ježek; sodelovali bodo člani radijske igralne družine Jožek in Ježek in drugi). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za vesel konec tedna (igral bo radijski orkester).

Za smeh in kratek čas

TEŽAVNA REČ

Melhijor se je prvič vozil z avtomobilom. Ker je šlo nekaj časa zelo počasi, je zaničljivo pripomnil: »Tako hitro gre moja kobila tudi!«

Kmalu nato je drveči avto zadel v drevo, tako, da so vsi potniki v velikem loku odleteli na travnik.

»To pa to,« je dejal Melhijor, »ampak povjte mi, kako to reč ustavite, če ni nikjer nobenega drevesa.«

NAGLICA

Peter je brcal žogo in pri tem razbil steklo v tujem oknu. Za razbitim steklom se je pokazal jezen obraz.

»Smrkavec! Tole boš pa plačal!«

»Seveda bom,« je zaklical Peter in se spustil v beg. »Ze tečem po denar!«

VSAJ ENA TOLAŽBA

Upnik: »To je že preneumno, da moram zaradi 100 dinarjev vsak mesec napraviti tako dolgo pot k vam, in še zaman.«

Dolžnik: »No, oprostite! Drugi mesec se preselim v vašo bližino...«

VEČNA LJUBEZEN

Dušan: »Ali greš z menoj v kino? Zdaj predvajajo 'Večno ljubezen'!«

Vera: »Zal ne morem, sem samo dve uri prosta.«

Dušan: »Čisto prav. Več ko dve uri 'Večna ljubezen' tako ne more trajati.«

POŠTEN DO KOSTI

Mesarski pomočnik je za hrbtom svojega mojstra prodajal kosti in si tako priskrbel postranski zaslužek. Mojster pa je to nekoč odkril in ga napodil.

Cez nekaj dni se je pomočnik vrnil.

»Mojster,« je dejal, »ali mi lahko daste izpričevalo?«

Mojster je skoro pobesnel. »Kaj, najprej me okradeš, potem po hočeš še izpričevalo? Kaj naj pa napišem vanj?«

»No, napišite pač: bil je pošten do kosti!«

TEKMOVALKI

Suzana je spoznala lepega mladega moža. Mati je bila zadovoljna.

Poklicala je hčer k sebi in ji rekla: »Mladi mož mi je zelo všeč, Suzana.«

Hči jo začudeno pogleda: »Toda, mama, ti ga vendar ne moreš vzeti, ker imaš očeta!«

Mali oglasi

GOSPODIČNA

visoke postave s 30.000 dinarji gotovine bi se poročila z gospodom od 38 do 45 let, s sigurno eksistenco. Grem tudi v Dalmacijo ali v Srbijo. Samo resne ponudbe, če mogoče s sliko, katera se vrne, pod šifro »Lepi maj« na oglasni oddelek Domovine.

DIN 2.500 POTREBUJETE,

da si ustvarite eksistenco. Lahko delo doma. Dopise: »Stalno«, uprava lista Maribor. Pri ložite znamko.

NOVI LJUBEZENSKI ROMAN

»PREPOVEDANA LJUBEZEN« JE ZAČELA IZHAJATI V »DRUŽINSKEM TEDNIKU«. DOBI SE V VSEH TRAFIKAH. ZAHTEVAJTE ŠTEVILKO NA OGLED! »DRUŽINSKI TEDNIK«, LJUBLJANA.

OSTANKI

Opozarjam na natančni popis paketov v listu št. 14. Ako še nister naročili, pišite takoj, da se o ugodnosti nakupa prepričate. Razpošiljalnica KOSMOS, Maribor, Kralja Petra trg — Dvořakova št. 1.

Po Sloveniji gre glas:

»Domovina« je za nas!

VABILO

NA 44. REDNI OBČNI ZBOR

HRANILNICE IN POSOJILNICE pri Mariji Snežni na Velki

R. Z. Z. R. Z.,

ki se vrši v sredo, dne 27. aprila 1938 ob 14. uri v združni pisarni z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo predsednika
2. Poročilo nadzorstva
3. Odobritev računskega zaključka
4. Volitev načelstva in nadzorstva
5. Predlogi

MARIJA SNEŽNA, 14. aprila 1938.

Načelstvo.

SAMO

Din 98.—

63719 Po cenil in dobra zapetna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalcem. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštnine prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokollirana tovarna ur v Švicl.

Ljudska samopomoč

reg. pomožna blagajna v Mariboru, Aleksandrova c. 47, naznanja smrtnih slučajev svojih članov v mesecu

marcu 1938.

Želj Anton, delovodja gradb. urada, Maribor; dr. Dereani Emanuel, zdravnik, Celje; Zagmojster Ivan, mlinar in pos., Brezovica, p. Bizeljsko; Gregorič Jera; zasebnica, Ruše; Zmazek Josip, užitkar, Godemercij p. Mala Nedelja; Pišek Katarina, zasebnica, Kustošija; Rebernak Franc, vet. major v pok., Ljubljana; Arko Ivan, tajnik posojilnice v pok., Ribnica na Dol.; Jakopič Ivan, rudar v pok., Trbovlje; Goršek Franc, posestnik, Gor. Ponikva; Črne Ivan, užitkar, Orle, p. Ljubljana; Vidic Ana, posestnica, Krčevina, p. Ptuj; Kramberger Antonija, užitkarica, Sv. Lenart; Domadenik Matilda, viničarka, Rače; Svare Ivan, Košaki pri Mariboru; Pevec Uršula, prevžitkarica, Pijovce, p. Smarje pri Jelšah; Zaberl Uršula, prevžitkarica, Studenci; Bizjak Josip, lotoarhivar v pok., Poljčane; Baloh Marija, posestnica, Črnova 5, p. Sv. Janž na Vinski g.; Povoden Josipina, žena lesnega trgovca, Pobrežje; Werdouschegg Marija, zasebnica, Celje; Lobnik Katarina, prevžitkarica, Razvanje p. Hoče; Novak Liza, prevžitkarica, Zasadi p. Juršinci; Kac Andrej, prevžitkar, Slov. Bistrica; Kovačec Valentin, užitkar, Oslušovci; Seiler Vincenc, zlatar, Maribor; Dikavčič Franc, posestnik, Braunšvajg; Zidarič Marija, posestnica, Središče; Verstovšek Neža, zasebnica, Maribor; Mrak Marjeta, užitkarica, Begunje pri Cerknici; Hüttig Terezija, zasebnica, Celje; Gražl Ana, užitkarica, Cerovec, p. Sv. Jurij ob j. ž., Požar Helena, zasebnica, Maribor; Strgulac Ivan, trgovec, Ljubljana; Reberšak Franc, zasebnik, Verače, p. Buče; Friedl Terezija, posestnica, Rogoza, p. Hoče; Gilg Katarina, zasebnica, Maribor; Nedeljko Katica, hišnica, Maribor; Lačen Marija, žena državn. železničarja, Maribor — Tezno; Singer Antonija, zasebnica, Celje; Zgajner Janez, prevžitkar, Muta; Kunst Marija, užitkarica, Trebče, p. Sv. Peter pod Sv. Gor.; Dobovičnik Neža, užitkarica, Pristava; Tomažič Marija, dninarica, Josip dol, p. Ribnica na Poh.; Tepuš Justina, zasebnica, Drstela, p. Sv. Urban pri Ptuj; Reberšak Jožef, užitkar, Sv. Lenart pri Brežicah; Trstenjak Marija, posestnica, Frankovci, p. Ormož; Kleindienst Viljem, mesar, Sv. Marjeta niže Ptuj; Ješovnik Barbara, posestnica, Dev. Marija Brezje, p. Hoče; Ozim Terezija, posestnica, Ruše; Merzel Julijana, posestnica, Knezdol p. Trbovlje; Tič Boštjan, užitkar, Stranice, p. Velenje; Marčič Andrej, žel. prem. nadziratelj v pok., Slov. Bistrica; Jager Matilda, zasebnica, Loke, p. Trbovlje; Malerhuber Franc, zasebnik, Rogatec; Lavtižar Franja, vdova po ministr. tajniku, Ljubljana. Po vseh umrlih članih se je izplačala pripadajoča podpora v skupnem znesku

Din 437.900.—

Članom, ki so pristopili po 1. novembru 1933. se izplača polna podpora — brez odbitka!

Kdor še ni član »Ljudske samopomoči«, naj zahteva brezobvezno in brezplačno pristopno izjavo.

BLAGAJNIŠKO NAČELSTVO.